

Priručnik dobrih praks

Climate justice. Action. Theatre.
[Podnebna pravičnost. Akcija. Gledališče.]
2020-2022

Ta priročnik je nastal za potrebe diseminacije v okviru projekta Podnebna pravičnost. Akcija, Gledališče. (s finančno podporo programa Evropske unije Erasmus+, Ključni ukrep 2 — sodelovanje organizacij in institucij).

Podpora Evropske komisije za pripravo te publikacije ne pomeni potrditve vsebine, ki izraža le mnenja avtorjev, in Komisija ne more biti odgovorna za kakršno koli uporabo informacij, ki jih vsebuje.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

792:32

PRIROČNIK dobrih praks :
Climate justice. Action. Theatre. = (Podnebna pravičnost. Akcija.
Gledališče.) : 2020-2022 / [urednice Kiara Gezels, Metka Bahlen
Okoli, Sofie Calheiros ; avtorice prispevkov Antonia Dimas ... [et
al.] ; prevod Jaka Andrej Vojevec ; fotografija Urša Rahne ... [et al.].
- Ljubljana : Kulturno umetniško društvo Transformator, 2022

Prevod dela: Best practice manual : Climate justice. Action.
Theatre : 2020-2022

ISBN 978-961-95175-5-0

COBISS.SI-ID 142502659

Gradivo, zbrano v priročniku, smo razvijale tekom več kot dvoletnega sodelovanja partnerskih organizacij v projektu P. A. G.: Gemeinwohlwohnen (Nemčija), KUD Transformator (Slovenija), in TdU Wien (Avstrija).

Ko gre za dejanja iz ljubezni, so ljudje zelo odporni.

adrienne maree brown

Narava me je naučila, da, če ljudje sami ne ugotovijo,
kaj revolucija pomeni, narava izpelje revolucijo nam navkljub.

Tawana Petty

Narava me je naučila, kako pomembna so razmerja.
Na primer, ekosistem ni samo seznam živih bitij;
gre za sestav razmerij 'med' temi živimi bitji.

farhad Ebrahimi

Kazalo {

I	Odporni upor: na začetku	
	Izvor	13
	Kriza podnebne pravičnosti znotraj Odpornega upora	15
	Cilji Odpornega upora	16
	Gledališče zatiranih (GZ) in forumsko gledališče	17
	Vsebina in cilji priročnika	20
II	P. A. G.: projekt Erasmus+	
	Ozadje projekta	24
	Evalvacija	27
III	Refleksije	
	Kaj pa zdaj? Kaj narediti z gledališčem danes?	32
	Konflikt	40
	Refleksije o gledališkem delu	42
	Metodološki laboratorij na Dunaju	44
	Izmenjava aktivistk v Cambiumu	46
	Izmenjava aktivistk na MAS	50
	Metodološki laboratorij v Rosenheimu	86
	Izmenjava aktivistk na NE-festivalu	98
	Metodološki laboratorij v Ljubljani	100
IV	Nadaljnji koraki	
	Moč skupnosti	108
	Kako narediti umetniške akcij bolj vidne	121
	Dodatek	
	Gilgameš: gledališka igra	124

Predgovor

Dobrodošli. Kar prebirate, je priročnik gibanja Odporni upor. Upamo, da boste uživale v brskanju, branju, ogledovanju in uprizarjanju, tako kot smo me uživale v preizkušanju, eksperimentiranju, ustvarjanju, obiranju sadov in sestavljanju tega priročnika. Preden začnete, vas vabimo, da globoko vdihnete in se skupaj z nami prepustite naslednji meditaciji:

Za zdaj imejte oči še odprte, namestite se čim bolj udobno, lahko ležite ali sedite. Začutite, kako se umirjate, ko vso pozornost preusmerite k občutenju teže lastnega telesa, kjer se to stika s podlago. Povsem se prepustite sili teže. Zdaj pozornost počasi preusmerite k lastnemu dihu, opazujte naravni ritem dihanja v odprtinah nosnic. Če vam okoliščine dopuščajo, vas vabimo, da nežno zaprete oči in se še naprej osredotočate na lastni naravni tok dihanja. Ničesar ne sodimo, temveč zgolj opazujemo naravni tok dihanja, pa naj bo to globoko ali plitko, hitro ali počasno. Pustite prosto pot svojemu naravnemu ritmu dihanja, sprejmite ga in samo opazujte.

Spomnite se kakega trenutka, ko ste se počutili kar najbolj povezano z naravnim okoljem, ko ste se počutili kar najbolj usklajeno in v sožitju z naravo. Lahko, da je bilo pred kratkim, lahko da je že dolgo tega, morda ste bili še otrok, ali pa se je to zgodilo nedavno ... Zadržite ta spomin v mislih. Ustalite se v

lastnem telesu. Kje se nahajate? Ste v ležečem položaju ali sedite? Ali pa nemara hodite po stezi, mogoče celo plezate? Ozavestite svoje telo, poskusite podoživeti spomin tako, da vse svoje gibe in občutke iz tistega trenutka prenesete v sedanjost. Kakšna je površina podlage, po kateri hodite, ali na kateri sedite ali ležite? In kako to vpliva na vaše gibanje?...

Kakšne vonjave lahko vohate?

Kakšne zvoke slišite?

Kaj čutite v trebuhu?

Spomin na to, kako vas narava objema lahko izvira iz kakšnega sprehoda po gozdu ali parku, morda ste se tako počutili na obali jezera ali morja, morda ko ste stali na vrhu kakšne gore, ali pa po dolgem, strmem vzponu. Ohranite ta spomin in si ga čim večkrat priključite v zavest, da se tako spet povežete s temi občutji.

Odporni
upor
na začátku

Odporni upor ** } na začetku

Pričujoči uvod smo si sposodili (in nekoliko prikrojili) iz priročnika, ki je nastal ob prvem srečanju Odpornih upornic na sedmem mednarodnem NE-festivalu v Gornjem Gradu. Celotno besedilo tistega priročnika, ki vsebuje tudi podroben pregled procesa in metodologije dela na delavnicah, pa tudi plodove in refleksije le-te, je dostopno na naslednji povezavi:

<https://drive.google.com/drive/folders/1avOi8h78POg8Dvk-DRbLvYpsUj71QngQS?usp=sharing>

Izvor

Odporni upor se je porodil iz potrebe gledaliških aktivistk oziroma izvajalk gledališča zatiranih (GZ), da se odzovejo na krizo podnebne pravičnosti s pomočjo GZ in ustanovijo novo gibanje forumskega gledališča o tej temi. Ta potreba se je prvič jasno izoblikovala na festivalu gledališča zatiranih Muktaadhara skupine Jana Sanskriti v Kalkuti leta 2018, med razpravo o možnostih za nastanek globalnega gibanje GZ. Kmalu se je ponudila tudi povsem konkretna priložnost za začetek tega gibanja: predfestivalska rezidenca na sedmem mednarodnem NE-festivalu gledališča zatiranih v Gornjem Gradu, idilični vasi med zelenimi slovenskimi hribi. Tisto leto si je NE-estival za osrednjo temo izbral ravno podnebno pravičnost. Rezidenca je potekala od 27. do 31. julija leta 2019, proces je torej trajal pet dni in že kmalu se je izoblikovala “zagona ekipa” za prvo rezidenco, ki je napisala “poziv umetnikom, izvajalkam GZ in aktivistkam.” Ta navdihujoči poziv Odpornega upora, vključno z natančnejšimi opisi izhodišč in ciljev, ki jih lahko spodaj najdete v povzetku, je v celoti dostopen na naslednji povezavi:

<http://tdu-wien.at/wp-content/uploads/2019/05/RESILIENT-REVOLT-Call-for-participants-final.pdf>

Ekipa se je večkrat srečala preko Skypa in se lotila logističnih in vsebinskih priprav na rezidenco (v tem času se je porodila tudi zamisel o metafori splava Meduze, ki jo lahko najdete v priročniku). A že v samem začetku so sprejeli odločitev, da bodo fasilitacijo in sam potek procesa tekom rezidence v čim večji meri prepustili v roke samim udeleženkam.

Kriza podnebne pravičnosti v okviru Odpornega upora

Odporni upor krizo podnebne pravičnosti razume kot eksistencialno in eno najbolj perečih kriz našega časa. Naš trenutni življenjski slog je povsem nevzdržen in izkoriščevalski. Pri delu skušamo opozarjati na celovite posledice vsega, kar je na kocki. Obenem pa podnebno krizo razumemo tudi kot intersekcijsko, saj se prepleta s patriarhalnim in rasističnim globalnim kapitalističnim sistemom, prečijo pa jo tudi vprašanja medgeneracijske pravičnosti. To pomeni, da je treba v procese vključiti tudi udeležinke, ki se soočajo z intersekcijskim zatiranjem. Nujno je vzpostaviti mednarodno gibanje forumskega gledališča, saj bi s tem omogočili “globalni pogled na vse posamezne lokalne boje, kajti Podnebna pravičnost je globalni problem”. Takšno gibanje bi se tako postavilo ob bok drugim gibanjem za podnebno pravičnost, kot so na primer Petki za prihodnost, Ende Gelände in Extinction Rebellion. Osrednja vprašanja, ki so se nam zastavila pred pripravo predstave na temo krize podnebne pravičnosti v kontekstu GZ in forumskega gledališča, so bila: Katere druge krize bodo še prinesle podnebne spremembe (od česar bodo odvisne naše odločitve in strategije)? Kdo naj v takšni predstavi nastopa kot zatirani? Kateri liki naj nastopajo v predstavi? Kaj vse je na kocki, ko se ukvarjamo s podnebnimi spremembami?

“Gledališče je še vedno najprimernejše sredstvo, da v družbi organiziramo razpravo v živo /.../ če ne izziva, provocira ali osvetljuje, potem ne opravlja svoje funkcije”

(Peter Hall: The Necessary Theatre.)

Cilji Odpornega upora

Iz te politične analize so izšli trije glavni cilji ali stebri Odpornega upora: umetniški cilj, ki je ustvariti forumsko predstavo; vzpostaviti proces, ki bi bil karseda horizontalen; poskrbeti za multiplikacijo. Dogovorili smo se, naj ti trije cilji ne veljajo samo za prvo rezidenco, temveč tudi za vse prihodnje aktivnosti Odpornega upora. Solidarnostno ekonomijo pa smo izbrali kot poglobitveni način, kako v okviru Odpornega upora upravljati z denarnimi sredstvi.

Gledališče zatiranih (GZ) & forumsko gledališče

Kar sledi, je kratek uvod za vse, ki še ne poznate GZ in forumskega gledališča: Gledališče zatiranih je nabor tehnik, iger in vaj, ki s pomočjo utelešenih pripovedi omogočajo opolnomočenje in osvobajanje posameznikov in njihovih skupnosti. Ta pristop je prvotno razvil Augusto Boal v Južni Ameriki, nato pa se je uporaba teh tehnik za oblikovanje skupnosti, dinamiziranje družbenega angažmaja in podporo posameznikom, da udeležijo svoj ustvarjalni potencial za osebno in družbeno transformacijo, razširila po vsem svetu.

Gre za uporabo gledaliških postopkov pri iskanju rešitev za dejanske težave, ustvarjanje dialoga, kjer je pred tem prevladoval monolog, in, nenazadnje, za “počlovečenje človeštva” s tem, da ljudem omogočimo, da razvijejo veščine in sposobnosti za osvoboditev sebe in drugih. GZ ustvarja prostor za vajo za življenje. Gre za poseben način analize dinamike moči v družbi in osebnih medsebojnih odnosov, pri čemer izhajamo iz domneve, da so osebne težave obenem tudi družbene.

Forumsko gledališče je ena izmed oblik GZ, ki s pomočjo kratke gledališke predstave sooči občinstvo z določenim problemom. Nato občinstvo

pozovemo, da angažirano sodeluje pri obravnavi predstavljenega problema tako, da gledalke med t. i. 'intervencijami' prihajajo na oder in predlagajo, kako bi lahko liki iz predstave v danih okoliščinah drugače ravnali. Forumsko gledališče z velikim uspehom uporabljajo za mobilizacijo družbenih gibanj in ustvarjanje strategij za tovrstna gibanja po vsem svetu. Lahko pa v kontekstu tovrstnih gibanj tudi izostri občutek za poglobitve probleme.

*“Družbene spremembe prek gledališča,
ko izzovemo ustaljene vrednote in norme,
ko spremenimo pogled,
se lahko razvije politična razprava, ki jo je mogoče vzpostaviti
v okviru (forumskega) gledališča.”*

*“Politično gledališče ponuja priložnost, da razširimo
obzorja in pokažemo, kako kompleksen je svet, v katerem
živimo, s tem, da izpostavi kaos.”*

-

Refleksije članice OU

Vsebina in cilji priročnika

Ta priročnik je prva priložnost, da predstavimo in ovrednotimo dve leti in pol trajajoči projekt Erasmus + (P. A. G). Projekt smo prijaviли kmalu po ustanovitvi Odpornega upora (II.). Temu sledi nabor refleksij različnih udeleženk, ki so sodelovale pri aktivnostih P A. G. (III.). Vsako od njih smo prosili, da deli svoje misli o projektu ali pa posamezne izkušnje. Pri tem so se lahko izrazile na kakršenkoli način, ki jim je ustrezal, bodisi s pisnimi prispevki, poezijo, slikami, risbami, programi, vajami, itd. Refleksije smo razvrstili glede na širše tematske sklope, ki prevladujejo v projektu, pa tudi glede na šest skupinskih aktivnosti, ki smo jih izvedli v teh dveh letih in pol. Tu lahko najdete vaje in načrte srečanj, ki smo jih razvili, pa tudi tematske refleksije in življenjske nauke, ki smo se jih naučili. V zadnjem poglavju (IV.) pa se ozremo v prihodnost in poskušamo na podlagi tega projekta, ki združuje gledališče in aktivizem, izluščiti nekaj smernic za naprej. V Dodatku pa najdete tudi besedilo gledališke predstave, ki jo je ustvarila skupina TDU Munich.

V priročniku smo skušali zabeležiti in opisati potek procesa, skozi katerega je šel Odporni upor, in tako olajšati nastanek drugih skupin, ki prestajajo podoben proces ali pa bi poiskale navdih v našem. Gre tudi za priročnik za vsako gledališko ustvarjalko, ki jo zanimajo teme podnebnih sprememb in podnebne pravičnosti, ali kako uporabljati tehnike GZ v okviru podnebne krize.

Spodbujamo vas k refleksiji, preizkušanju in prilaganju gradiva, ki ga najdete v priročniku. Seveda je mogoče spremeniti naš program, ga razvijati naprej. Gre za skupno dobro. Odporni upor smo zasnovali kot učeče gibanje/organizem, zato vam toplo priporočamo, da preberete tudi refleksije naše skupine.

Za vsa vprašanja o Odpornem upor in o možnostih, da se pridružite naši mreži, ali da se potegujete za finančno pomoč programa Erasmus + vas vabimo, da nam pišete na:

resilientrevolt@gmail.com

Želimo vam obilo navdiha in zabave pri branju.

Odporni upor

P. A. G.
Podnebna pravičnost.
Akcija.
Gledališče.

Projekt ERASMUS+

Ozadje projekta

Po prvem uradnem srečanju Odpornega upora v Gornjem Gradu leta 2019 se je porodila zamisel, da bi se skupaj prijaviли za financiranje, kar bi omogočilo nadaljnje razvijanje rezultatov, ki se je začelo na NE-festivalu. V začetku leta 2020 se je skupina udeleženk iz Slovenije, Nemčije in Avstrije srečala v Mariboru, da bi napisala prijavnico za financiranje projekta za izobraževanje odraslih s strani Erasmus + (skupina iz Anglije, ki je prav tako sodelovala pri uvodnem procesu, je žal morala odstopiti od sodelovanja, saj zaradi brexita niso bili več upravičeni do sofinanciranja s strani EU). Predloga, ki je nastala, je predvidevala pripravo treh metodoloških laboratorijev, vsakemu od njih pa naj bi sledila izmenjava aktivistk, po ena v vsaki od sodelujočih držav. Metodološki laboratoriji bi izbranim izvajalkam GZ ponudili priložnost za izmenjavo znanj in razvoj novih metod v kontekstu podnebne pravičnosti. Vsak od metodoloških laboratorijev se je osredotočil na drugo tehniko:

- ① Zakonodajno in forumsko gledališče na Dunaju
- ② Nevidno gledališče in neposredne akcije v Münchnu
- ③ Časopisno in dokumentarno gledališče v Ljubljani

Metode, ki so jih razvile na laboratorijih, so nato prenesli v delavnice, ki so se jih kasneje udeleževale aktivistke.

①

<https://vimeo.com/617862402>

②

<https://vimeo.com/768919706>

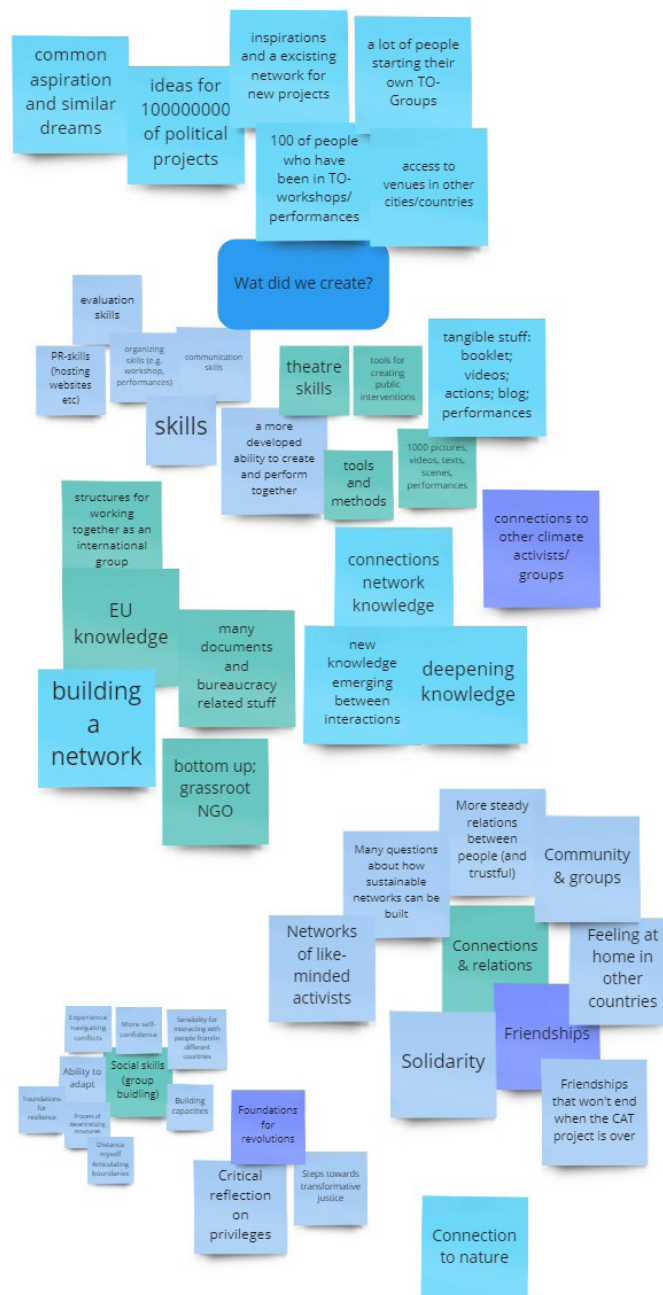
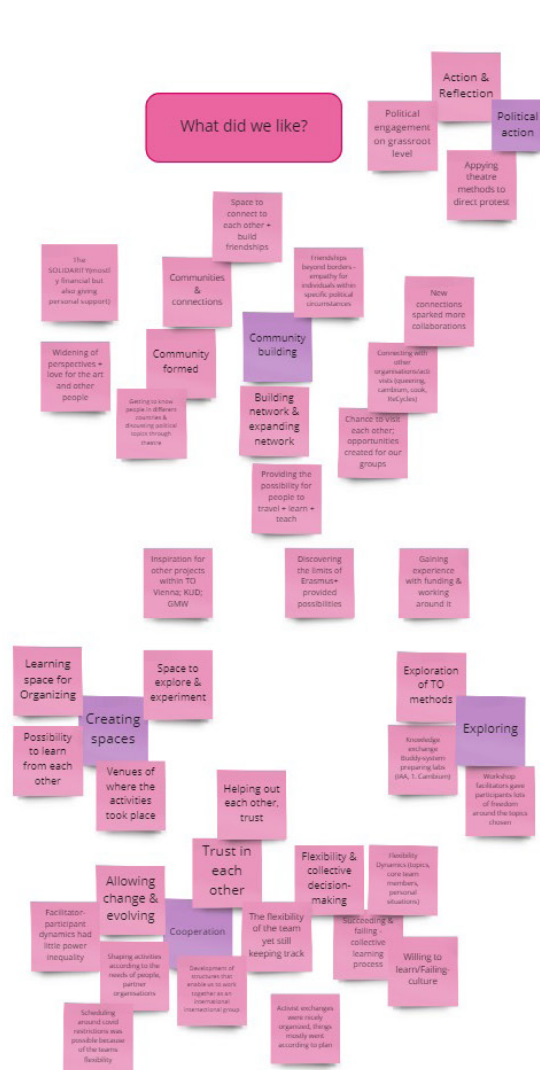
③

<https://vimeo.com/777020879>

Evalvacija

V času, odkar je Odporni upor pred skoraj tremi leti zaprosil za financiranje Erasmus+, se je zgodilo marsikaj. Tekom procesa smo veliko dosegli, veliko pa je še ostalo neodkritega. Na zaključnem partnerskem srečanju na Dunaju, ki sta se ga udeležili po dve predstavnici iz vsake organizacije, smo se lotili refleksije in evalvacije projekta. Plod tega je bila tabla polna samolepilnih lističev. Naučiti smo se morali, kako ocenjevati, kar SMO dosegli, ne tistega, česar nismo, da se nismo več zaletavali z glavo v zid vsega, kar je še pred nami. Naučili smo se ceniti majhne korake, ki se nam jih je posrečilo narediti v smeri podnebne pravičnosti. Seveda pa še zdaleč ni vse v projektu teklo povsem gladko. Ukvarjanje z birokratskimi pravili Erasmus + se je izkazalo za zelo zahtevno in je pomenilo precejšno časovno in finančno obremenitev za vse, ki bi bile pravno odgovorne, če bi se kaj zalomilo. Stroškovne kategorije, na katere smo se prijavili, so nas silile v prekarne delovne pogoje. Tudi znotraj same skupine je prihajalo do konfliktov. Nekatere sodelavke so odstopile od projekta, pridružile so se druge. Spremljali smo druga drugo, kako se razvijemo z in ob projektu. Nekatere so si poiskale službo, druge so pustile službo. Nekatere so potrebovale distanco, druge so iskale skupnost. Nekdo je dobil otroka. Vse tri gledališke skupine so razpadle in se ponovno sestavile. Kar sledi, so takšne in drugačne refleksije o projektu, o tem, kar smo dosegli, kar smo se naučili in o izkušnjah, ki smo jih pridobili.

Refleksija

Kaj pa zdaj? ✱ ✱ } Kaj narediti z gledališčem danes?

V današnjem času se lahko gledališče marsikomu zdi zelo zastarel pristop za iskanje stika z ljudmi, še posebej z mlajšimi generacijami. Nekateri mislijo ali so celo prepričani, da gledališča ne potrebujemo več. Gledališče naj bi bilo “preveč v trenutku”, ker moraš biti ob točno določenem času na pravem kraju, če se ga želiš udeležiti; pa še tako dramatično je in nabito s čustvi in izrazjem, z vsemi tistimi odvečnimi kičastimi kostumi in lažno scenografijo iz kartona:

Najhujše pa je, da si moraš misli in prostor deliti z neznanimi, tujimi ljudmi. Je pač dolgočasno. Ni prostora za zasebne varne cone individualnosti, za komuniciranje prek družabnih medijev, za deljenje čustev s pomočjo emotikonov. Zakaj bi sploh še hodile v, kaj šele ustvarjale, gledališče?

Ko opazujem ljudi okoli sebe, me resno zaskrbi za človeštvo — ves čas smo prilepljene na zaslone pametnih telefonov, sklonjenih glav, sploh ne opazimo več sveta, ki se dogaja povsod okoli nas. Vedno več časa preživimo v svojih varnih individualističnih mehurčkih, ves čas bežimo pred vsakdanjo resničnostjo z vsemi odtenki sive in mavričnih barv, izogibamo se pogledom mimoidočih in trenutkov, ko

bi lahko spregledale, kaj se dejansko dogaja zunaj naših zaprtih okvirov, v naših skupnostih.

Pred dvanajstimi leti se mi je ponudila čudovita priložnost, da spoznam Birgit Fritz, ki mi je odprla nov pogled na gledališče. Oktobra leta 2012 sem se srečala z metodo, ki se uporablja za gledališke, aktivistične in izobraževalne namene — gledališče zatiranih. Gledališče zatiranih odpira prostor za razpravo o temah, ki so večinoma prezrte, in dodeli glas tistim, ki so praviloma brez glasu — zatiranim. Osnovni koncept gledališča zatiranih je moč. Na tej podlagi metoda raziskuje, razpravlja o in razkriva razmerja moči med zatiralci in zatiranimi. Natančneje, razkriva kdaj in kako zatiralci zlorablajo svojo moč z namenom izkoriščanja zatiranih, ki takšne moči nimajo. Ko je govora o zatiranju in obravnavanju njegovih pojavnih oblik, gledališče zatiranih ne govori o individualnih primerih, ko ena oseba zlorabi moč, da si podredi drugo, temveč o zatiranju marginaliziranih družbenih skupin s strani privilegiranih. Končni cilj je uporabiti to metodo za to, da poiščemo načine, kako emancipirati in osvoboditi zatirane v tovrstnih konfliktih — a ne s spreminjanjem delovanja zatiralcev, temveč delovanja zatiranih.

Tehnike gledališča zatiranih, kot jih dandanes uporabljajo različni kolektivi po vsem svetu, vsebujejo nadgrajene, prilagojene in spremenjene različice “izvirne” metode. Vse bolj postaja očitno, kako

Gledališče zatiranih lahko kot skupnostno gledališče razumemo tudi zaradi tega, kar doprinese h kapitalu skupnosti, saj razvija veščine, skupnostnega duha in umetniško senzibilnost vseh, ki se ga udeležujejo bodisi kot ustvarjalci ali kot člani občinstva.

Predstavo sestavljajo individualni in skupinski prizori, ki odpirajo vprašanje okoljevarstva z različnih vidikov: skrbi posameznic glede tega, kaj narediti za boljšo prihodnost; kako delovati v okviru aktivističnih kolektivov; kakšna prihodnost nas čaka čez 30 let; problem tovarne Magna in drugih podobnih tovarn, ki se poskušajo otresti odgovornosti za uničevanje okolja.

Na šoli smo predstavo igrali dvakrat zapored, za dve skupini otrok od desetega do štirinajstega leta starosti. Prva skupina učencev je bila zelo entuziastična, angažirano so spremljali predstavo, lovili jabolka, ki so jim jih podajale nastopajoče, glasovali za slogane, ki so jim bili najbolj všeč, na koncu pa je večina učencev prišla na oder in v odgovor na vprašanje Kaj pa zdaj? predlagala protest (na odru) med enoglasnim skandiranjem "Hočemo boljši svet!"

Predstava se je tako razvila v bolj interaktivno smer, kot smo načrtovali, kar dokazuje, da se nam je posrečilo dotakniti se mladih, ki v drugačnih okoliščinah najverjetneje sploh ne bi prišli na našo predstavo. Zato smo imeli takšen odziv za velik uspeh, saj nam je uspelo vzpostaviti majhno skupnost učencev. Nasprotno pa je učiteljici, ki nas je povabila na šolo, pretirana zagnanost učencev, ki so pritekli na oder, skandirali slogane in se aktivno udeležili predstave, povzročala skrb. V odmoru je izrazila pomisleke in celo podvomila, da nam bo ravnateljica dovolila še drugič odigrati predstavo.

Med pogovorom z ravnateljico in učiteljico je s strani šole prišel predlog, da nam dovolijo še drugič odigrati predstavo pod pogojem, da ne stopamo v nikakršne interakcije z učenci in da jih ne vabimo več k sodelovanju pri predstavi. Ekipa se je odločila, da pristane in odigra takšno različico predstave. Odigrali so dobro, vendar se je na koncu vsem

zdelo, da je bilo to, kot bi predstavo kastrirali. Vsa energija se je porazgubila v zaprti škatli individualizma za štirimi stenami odra. Po predstavi je sledil še pogovor, na katerem naj bi otroci nastopajočim postavljali vprašanja o predstavljeni tematiki in komentirali predstavo. A povsem očitno je bilo, da so bili zelo zadržani in so komaj čakali, kdaj bodo lahko odšli na odmor. Po drugi strani pa je bila učiteljica zadovoljna in hvaležna ekipi nastopajočih, da so upoštevali njeno mnenje in tako hitro prilagodili predstavo. Bila je pomirjena in vesela, da učenci niso spet 'podivjali' in zavzeli odra. Pa je bila vesela tudi, da ni prišlo do trenutka izgrajevanja skupnosti med učenci in do tega, da bi vsaj za hip izstopili iz območja individualizma? Tega ne vemo. Po drugi izvedbi nas je vprašala, če bi bili pripravljeni na šoli izvajati delavnice tehnik gledališča zatiranih, šola pa je naročila tudi knjigo o gledališču zatiranih za šolsko knjižnico.

Spletna stran

<https://kudtransformator.com/portfolio-item/kaj-pa-zdaj/>

Predstavitveni video

<https://www.youtube.com/watch?v=-34571OdwUI>

Video posnetek predstave

<https://www.youtube.com/watch?v=wM9WiGdrdYw>

Refleksija gledališkega procesa v TdU München.

Konflikt

Kako se odzvati na pozitivne ali negativne spremembe?

Če hočemo doumeti dinamiko, ki se je vzpostavila med izvajanjem projekta P. A. G., moramo najprej razumeti, da je bila ideja Odpornega upora, kot se je porodila leta 2019 v času Ne-festivala v Sloveniji, zamišljena bolj kot vizija oziroma sanje s strani skupine gledališnic, aktivistk, predvsem pa prijateljic, ki so takrat živele raztresene po vsej Evropi.

Posledično so nekatere članice z Dunaja, Maribora, Ljubljane in Münchna začele razpredati o tem, kako bi novo platformo postavili na trdne finančne in organizacijske temelje, zato so se odločile organizirati delovni teden v Mariboru, kjer so skupaj delale na prijavnici za financiranje s strani programa Erasmus +. Če pogledamo nazaj, se zastavlja vprašanje, če nismo že takoj, v tistem trenutku začeli izgubljeni ljudi, ki so bili na začetku zelo motivirani za sodelovanje pri oblikovanju transnacionalnega gledališkega in aktivističnega gibanja. Način, kako je bil pripravljen delovni teden v Mariboru, je bil v veliki meri prilagojen potrebam študentk srednjega razreda, ki so imele dovolj časa in denarja, da so si lahko privoščile teden dni pisanja prijavnice v Mariboru. 80 odstotkov skupine so sestavljale Nemke in Avstrijke, iz Slovenije pa sta se procesa pisanja lahko udeležili samo dve gledališnici — ki pa sta

morali poskrbeti za vso organizacijsko podporo procesa, na primer za kuhanje, nastanitev itd. Vnaprej dogovorjene interseksijske namene projekta je bilo treba zanemariti zato, da smo prijavnico lahko dokončali pravočasno in jo oddali v roku, ki ga je določila nacionalna agencija.

A kljub temu se nam je rok posrečilo ujeti predvsem zaradi predanosti dveh članic skupine z Dunaja, ki sta v delo vložili ogromno časa. Čeprav smo odločitve sprejemali forumsko, z udeležbo vseh, je prišlo do očitnega neskladja med tistimi, ki so opravile in formulirale večino pisnega dela, ter drugimi, ki so zaradi časovnih in finančnih omejitev lahko k temu prispevale le drobtinice. To je privedlo do tega, da večina mednarodne skupine sploh ni dejansko prebrala in razumela prijavnice. Tako so imeli zgolj nejasno predstavo o tem, kakšna pričakovanja vse bo treba izpolniti.

Če pogledamo nazaj, smo zaradi pomanjkanja interseksijske zavesti plačali precej visoko ceno, saj se je ta problematika nenehno pojavljala ne le v času mednarodnih srečanj, ampak tudi v okviru nacionalnih procesov P. A. G., ki smo jih organizirale v okviru projekta. V času celotnega poteka je glavno breme projekta obležalo na ramenih omejene skupine ljudi. To je vodilo k visokemu osipu znotraj skupine, saj so se posamezne članice počutile preobremenjene zaradi preobilice dela in pričakovanj tako (med)narodnih partnerjev kot nacionalne agencije. Poleg tega je bilo zelo malo oz. skoraj nič denarja namenjenega organizacijskemu delu, ki pa je bilo nujno za potek projekta.

Refleksije o gledališkem delu

Pomemben del projekta je bilo, da je vsaka od sodelujočih organizacij gostila po en metodološki laboratorij za gledališke izvajalke (vsak laboratorij je trajal po tri dni, udeležilo se ga je po pet udeleženk iz vsake organizacije) in eno izmenjavo aktivistk (ki so trajale pet dni, udeležilo pa se jih je po deset udeleženk iz vsake organizacije). V okviru zelo raznovrstnih možnosti za obravnavanje široke tematike podnebne krize, ki jih ponuja gledališče zatiranih, se je tako odvijalo šest dogodkov, ki so udeleženkam nudili pester in raznolik nabor doživetij, kar že kaže, da smo si delili zelo lepe izkušnje.

Metodološki laboratorij na Dunaju

TdU Dunaju, junij 2021
forumsko & zakonodajno gledališče

Udeležili smo se Parade ponosa, virusu je bilo vseeno

Vroč konec junija.

Zapuščena garaža na Ottakringu,
povsod okoli nas je bilo vse polno rastlin, zelišč, barv in sporočil,
kljub sivim, asfaltnim zidovom.

Od jutra do poznega popoldneva smo soustvarjali prostor.

Različne generacije, različni družbeni razredi,
željni predajanja znanja, ki se je nabralo iz preteklih izkušenj in teorij.

Veliko je bilo razprav, majhnih plenumov,
nov jezik,

improviziranje z gledališčem,
občutenje globokih vezi.

Prvo soočanje z novimi izkušnjami, na primer,
kako podpreti osupljivo človeško bitje v invalidskem vozičku.

Preizkusili smo gledališče zatiranih na novi ravni.

Soočili smo se z zatiranjem.

Jedli in spali smo skupaj.

Se vozili z rabljenim kolesom iz kvirovskega kolesarskega
servisa v pritličju.

Bleščice.

Na tone bleščic.

Mi, vsi sijoči.

Ko se peljemo v središče Dunaja, na Parado ponosa.

Med vožnjo kričimo "a— anti— anti— kapitalista!"

Na tisoče nas je, vseh sijočih.

Poletni vetrič. Znoj. Prijateljstvo. Občudovanje.

Poletje po prvi sezoni kovidnih zaprtij.

Skupnost, še vedno v mojem srcu.

Nov ogenj v mojem srcu.

Še vedno glasno buči.

Tjaša Kosar

Izmenjava aktivistk v Cambiumu

TdU Dunaju, julij 2021

Zakonodajno forumsko gledališče &
podnebna pravičnost v izobraževanju odraslih

Zakonodajno gledališče je posebna tehnika gledališča zatiranih, ki jo je Augusto Boal raziskoval in preizkušal, ko je služboval kot vereador (mestni svetnik) v Riu de Janeiru. Ko je mestni svet oblikoval smernice o različnih vprašanjih, ki so se tikale prebivalcev mesta, se je Boal odločil vključiti v proces tudi same volilke s pomočjo te tehnike. V času njegovega mandata so na ta način spisali trinajst zakonov.

Gre za tehniko gledališča zatiranih, ki lahko služi kot vaja za resničnost. Forumsko gledališče nam omogoča, da v varnem okolju preigramo različne možnosti, kako razviti prikazano zgodbo, saj to, kar naredimo na odru, nima posledic v resničnem življenju. Še več, na ta način lahko vsako dejanje osvetlimo z različnih zornih kotov, pri čemer vse prisotne sodelujejo z mnenji in predlogi. Končni rezultat forumske predstave pa ni nujno najboljša možna rešitev za predstavljeni problem, temveč prej nekakšno širše in poglobljeno razumevanje celotne situacije, vseh vpletenih in pa širšega družbenega konteksta.

Sama izvedba forumske predstave v grobem poteka v treh fazah:

- ① **Priprava vseh navzočih na dogodek**
(običajno pripravimo ogrevalne vaje in vaje za "predstavitev" teme, o kateri bo govora)
- ② **Predstavitev problema — predstava**
(na odru odigramo vnaprej pripravljene prizore, v katerih se zgodba za zatirane slabo konča)
- ③ **Intervencije v predstavo**
(še enkrat ponovimo prizore, navzoče pa lahko dogajanje na odru ustavljajo in predlagajo drugačno nadaljevanje s tem, ko vstopijo v prizor in nadomestijo bodisi zatirano osebo ali kako od njenih zaveznic, ali pa uvedejo novo zaveznico)

Po vsaki intervenciji poteka refleksija: kako se je prizor spremenil; se nam zdi ta sprememba realistična in zakaj; ima dolgoročen potencial za spremembo na bolje itd. Med predstavitvijo zakonodajne forumske predstave zbiramo tudi predloge za spremembe na sistemski ravni, se pravi na ravni uredb, zakonov in drugih dokumentov, ki urejajo različna področja človeških dejavnosti. Po forumski predstavi po vzoru uradnega postopka vzpostavimo prostor, podoben senatu, za potrebe postopka sprejemanja zakonov, ki temeljijo na predlogih intervencij gled-igralk (ki jih potem zagovarjajo ali zavrnejo, glasujejo o njih itd.). Nazadnje zberemo vse odobrene predloge in poskuse in jih preoblikujemo v zakonske predloge.

V okviru projekta P. A. G. smo elemente zakonodajnega gledališča uporabili na malo drugačen način kot v zgornjem opisu. V prvi vrsti smo imeli v načrtu raziskati, kako lahko s pomočjo te tehnike vplivamo na uredbe, ki se tičejo podnebne pravičnosti. Na metodološkem laboratoriju na Dunaju smo zato razvili vrsto prizorov, ki so problematizirali mestno ureditev kolesarskih poti, ki prebivalcev ne spodbuja h kolesarjenju kot trajnostnemu načinu prevoza. V enem od njih smo prikazali prometno nesrečo, ki je doletela eno od udeleženk: ker je bila cesta preozka, se je vanjo zaletel avto in jo poškodoval. Potem je med vpletenimi izbruhnil še prepir glede vprašanja zavarovanj itd. Vendar smo pri tem prizoru ugotovili, da je težava v resnici sistemske narave, kot smo opisali zgoraj.

Ko smo odigrali predstavo, smo občinstvo (gled-igralke) prosili, naj se v prizore postavijo kot negibne slike. Te so predstavljale ljudi, ki podpirajo zakonodajo, ki omogoča, da se zatečeno stanje nadaljuje. Največje presenečenje pri tej materializaciji zakonodajnega dela je bilo spoznanje, kako velik del zakonodaje dejansko vpliva na naše vsakdanje življenje. V določenih primerih so zakoni sicer lahko v pomoč, pogosto pa lahko tudi zelo otežijo vsakdanje življenje. V naslednjem koraku smo gled-igralke povabili, da se vključijo v same prizore. Potem, ko smo si ogledali zgodbo z upodobljeno zakonodajo, smo občinstvo prosili, naj intervenira v tiste dele zakonodaje, ki so se jim zdele

problematični. V prizore so vstopale s predlogi, kako spremeniti zakonodajo na način, da bi bila v večjo oporo kolesarki iz predstave. Nazadnje se je izoblikovalo več predlogov, kako spremeniti zakone ali uveljaviti nove.

Bralke članka se zdaj morda sprašujejo, zakaj pravzaprav uporabljamo tehniko (zakonodajnega) forumskega gledališča, namesto da bi z ljudmi preprosto odprli debato. Pogosto je prvi komentar vsakogar, ki intervenira v prizor: »Nisem pričakovala, da bo tako težko.« Seveda v forumski predstavi ne gre za resnično situacijo, vendar pa je dogajanje kljub temu dovolj reprezentativno, da lahko, ko stopimo na oder, do določene mere začutimo, kaj pomeni izkusiti kaj takega v resničnem življenju.

Izmenjava aktivistk MAS

Gemeinwohlwohnen e.V. München, september 2021

Nevidno gledališče in direktne akcije

Od sedmega do dvanajstega septembra leta 2021 je München gostil Mednarodni avtomobilski salon (MAS). To je spremljal protestni tabor #noIAA, ki ga je organiziral pester nabor organizatorik — od NVO do kuhinjskih kolektivov in mrež za direktne akcije ter še mnogi drugi...

Izmenjave aktivistk se je lahko udeležil vsakdo, ki ga gledališče zanima, z izkušnjami (ali brez). Pripravili smo:

- ① Ulične gledališke intervencije z daljšo pripravo
- ② Delavnico samooskrbe in odpornosti za aktivistke
- ③ Delavnico poezije zatiranih
- ④ Manjše akcije kot dopolnilo večjih demonstracij
- ⑤ Odprti prostor za ideje in impulze

Cilji:

- * Prihod
- * Predstavitev programa
- * Preverjanje pričakovanj
- * Kakšna je akcijska pripravljenost?/Kako lahko mentorice vnaprej poskrbijo za varnost?
- * Igra z imeni
- * Kdo vse bi se bil pripravljen "preobleči v varnostnike na MAS in se pustiti aretirati"
- * Prihod/skoraj meditacija; ritualnost; sanjsko popotovanje

15:00-17:30

Spoznavanje in krepitev skupinskega duha

① Igra z imeni

Ime + ritem

Začnite z naslednjim ritmom: trepljaj po kolenih, plosk z rokami, tlesk s prsti desne roke, tlesk s prsti leve roke. Poskusite ohranjati enakomeren ritem štirih dob: trepljaj, plosk, tlesk, tlesk. Vodja potem pove svoje ime v delu, ko sta na vrsti dva tleska, nato cela skupina ime ponovi. Potem naslednja v krogu pove svoje ime na dva tleska, itd. Igra se nadaljuje, dokler vsakdo v krogu ne pove svojega imena.

➡ Različica: v delu, ko sta na vrsti dva tleska, povej svoje ime in še ime nekoga drugega v krogu

➡ potem ta oseba pove svoje ime in še ime naslednje

② Igra za prebijanje ledu

Začneš s ploskanjem v krogu, a tako, da mora vsaka udeleženka ploskniti hkrati s sosedo, pri tem je zelo pomemben očesni stik.

③ Igra zombijev

④ Delo v parih

➡ Oseba A deli svojo osebno zgodbo z osebo B, potem še B deli svojo zgodbo z A (vsaka ima na voljo 5 minut)

➡ Osebi predstavita druga drugo v skupnem krogu

➡ Pri tem vključita tudi vprašanje: "Kaj te je motiviralo, da si prišla sem?"

⑤ Gosenica

Tri osebe se postavijo v vrsto druga za drugo. Prvi dve zapreta oči. Tretja potem usmerja celo vrsto tako, da treplja osebo pred seboj po hrbtu. Oseba na sredini pa mora te signale posredovati osebi pred sabo.

⑥ Igra z zvoki

Udeleženke stojijo v krogu, vsaka začne ponavljati neki zvok. Cilj je, da si vsaka zapomni zvoke svojih

sosed. Potem vse udeleženke zaprejo oči. Mentorica jih razporedi po prostoru. Potem začnejo spuščati vsaka svoj zvok in poskušajo tako poiskati tiste, s katerimi so bile v začetku sosed.

⑦ Strahovi, pričakovanja in želje

⑧ Predstavitev logistike in urnika

➡ Organiziranje treh skupin za razpravo:

"Ali urnik ustreza mojim pričakovanjem?"

"Kaj bi spremenila?"

"So še kakšna vprašanja?"

"Kako lahko prispevam / pripomorem, da bo proces uspešen?"

➡ En proces ali več manjših! (Ulično gledališče, nevidno gledališče, logistika)

⑨ Aramilei

Del pesmi slavnega nigerijskega glasbenika, "Aramile"

Cilij: **POVEZOVANJE & UVAJANJE v KONTEKST zatiranja**

- * Ulično gledališče
- * Ideje in asociacije
- * Časopisno gledališče
- * Kaj je naša tema: avtomobilnost / motoriziran individualni transport

10:00-12:00

 Fizično gledališče in improvizacijska prezenca

Preverjanje: Kako gre vsem?
Pozdravljanje drug drugega z očmi.

Budnica: Aramilei
Ninja

① **Ulično gledališče**

- ➡ Hoja po prostoru
- ➡ Pozdravljanje drug drugega in predstavljanje s pomočjo pomenljive kretnje, ki te opisuje
- ➡ Izključevanje imen; poklicana oseba takoj začne padati, naloga drugih pa je, da jo ujamejo, preden pade
- ➡ Hoja po prostoru s petimi stopnjami hitrosti
- ➡ Kazanje na prazne prostore, kadar ostanejo
- ➡ Vsa skupina se hkrati ustavlja in spet začne hoditi
- ➡ Ustavljanje in potem ena do tri osebe spet začnejo hoditi

- ➡ Izberi zaveznika in sovražnika, potem pa se poskušaj postaviti tako, da bo zaveznik vedno med teboj in sovražnikom; potem poskušaj ohranjati trikotnik s še dvema osebama
- ➡ Ena oseba zapusti prostor. Drugi se razdelijo na dve ali tri skupine in se dogovorijo za neko subtilno gibanje. Ko se izločena oseba vrne, začnejo skupine izvajati vsaka svoje gibe. Izločena oseba mora ugotoviti, kdo vse izvaja enake subtilne gibe

Pet minut odmora

② **Volk**

Udeleženske se postavijo v vrsto. Prva v vrsti je volk. Udeleženske sprašujejo volka: "Koliko je ura?" Volk v odgovor navede določeno uro. Če volk odgovori "poldne," začne loviti druge udeleženske.

③ **Krog**

- ➡ Skupina se postavi v krog
- ➡ Nekdo v krogu začne spuščati zvok. Potem sosedu ponovi zvok prve osebe in doda še svoj zvok

④ Igra asociacij

Nekdo stopi v sredo kroga in reče: "Jaz sem...", druga oseba se v odziv na to pridruži in reče "Jaz sem...", tretja oseba dopolni sliko, reče "Jaz sem..." in potem izbere eno od prvih dveh ter jo odpelje iz kroga.

◆➡ Nekdo stopi v sredo kroga in začne izvajati določen prizor, druge se pridružijo s tem, da se odzovejo na njeno izvajanje.

⑤ Sestavljanje mašin/pošasti

Udeleženke se postavijo v krog. Ena stopi v sredo in začne izvajati neki ponavljajoči se zvok in gib. Ostale se ji druga za drugo pridružijo v vrsto. Zvoki in gibi postajajo vse večji in glasnejši, vse dokler mašina ne eksplodira.

◆➡ Namig: pošasti lahko določimo temo, na primer: okoljska pošast

⑥ O, ja! Dajmo vsi vozit avto! — Ja, dajmo! Dajmo vsi...

12:00-14:00

✿ Odmor za kosilo

14:00-17:45

- ✿ Zbiranje zgodb
 - 🎪 Kaj bi želele udeleženke predstaviti z uličnim gledališčem?
 - 🗣️ Kako se to navezuje na temo mobilnosti/avtomobilov?

⑦ Improvizacija

Štiri osebe se postavijo v vrsto s hrbtom obrnjene proti publiki. Ena od njih ima monolog, dokler je ne prekine druga udeleženka.

👉 Teme:

- ◆➡ Kaj mi je všeč pri avtomobilih?
- ◆➡ Česa ne maram pri avtomobilih?
- ◆➡ Kaj bi želela spremeniti glede avtomobilov?

👉 Publika: aktivne priče, si delajo estetske zabeležke (npr. poezijo)

⑧ Fotografija

Naredite slike na podlagi slišanih zgodb. Kaj vas pri avtomobilih tako moti, da na to še niste našli odgovora?

⑨ “Vaja v mobilnosti”

Pet načinov premikanja:

- ➡ Hoja
- ➡ Tekanje
- ➡ Kolesarjenje
- ➡ Javni prevoz (avtobus, tramvaj, podzemna železnica)
- ➡ Vožnja z avtom

Vsaka igra svojo vlogo in se temu ustrezno premika po prostoru. Najprej udeleženke delajo vsaka svoje. Čez čas se začnejo zavedati še drugih. Potem začnejo stopati v interakcije druga z drugo.

⑩ Mapiranje

Skupina nariše zemljevid lokacije Münchenske MAS in na njem označi, kje bi si želele izvesti nastop/ kje se jim zdi preveč tvegano/ kje bi se bale izvesti nastop.

⑩ Gledališče kipov

Oblikovanje slik s pomočjo pripovedovanja zgodb ali pravljic: Udeleženke se uležejo na tla in zaprejo oči. Fasilitator pove neko zgodbo ali pravljico, povezano z mobilnostjo. Udeleženke začnejo oponašati določen lik iz te zgodbe ali pravljice.

Potem se zberejo v manjše skupine in se pogovorijo o tem, kaj jim je bilo pri zgodbi všeč/kaj jim ni bilo všeč/kaj so občutile pri tem. Potem začnejo druga z drugo izmenjavati mnenja, kaj povezujejo z mobilnostjo, in začnejo oblikovati kipe.

⑩ Časopisno gledališče

Mentorica razporedi časopisne članke o mobilnosti po prostoru. Udeleženke se začnejo sprehajati naokrog in prebirati članke. Potem jih prosi, da si vsaka zapomni po en stavek/naslov/besedo, in da jo nato začnejo glasno izgovarjati, medtem ko hodijo po prostoru. Ko slišijo stavke/fraze drugih, se začnejo glede na to zbirati v manjše skupine. V skupinah potem začnejo oblikovati kipe.

Prvi korak: Oblikovanje kipov

Drugi korak: Povezovanje z drugimi

Tretji korak: Priprava slikovnega gledališča

Četrti korak: Film v počasnem posnetku

Peti korak: Stoj & pomisli

Šesti korak: Zbiranje najpomembnejših argumentov

👉 Hannoverska različica: liki se spremenijo v živali in odigrajo vloge kot živali. Na začetku so živali majhne, potem postajajo vedno večje.

(~J~)

Cilj: **ZBIRANJE ZGODB**

- * Predstava
- * Priprava kostumov
- * Izbira lokacije
- * Nakup vozovnic?!
- * Razčistimo glede pravne pomoči/Kako stopimo v stik z njimi?

10:00-12:00

① **Ogrevanje: naravna katastrofa**

- ➡ Poplava: poskušaj se izogniti stiku s tlemi
- ➡ Napad nezemljanov: zgrabi drugo osebo od zadaj, kot bi jo objela; osebe, ki jo zgrabiš, ne morejo rešiti, ne sme nastati veriga objetih
- ➡ Požar: lezi na tla
- ➡ Potres: dotakni se stene ali drevesa
- ➡ Onesnaženje zraka zaradi preobilice avtomobilov: kako bi to lahko rešili? Npr. Oponašanje kolesarjenja, hoja, maske.

② ...

“Ti si odgovorna!”
“Kdo, jaz?”
“Ja, ti!”
“Ne, jaz že ne!”
“Kdo pa?”
“Ti si...”

➡ Po štirih rundah

“Ti si odgovorna!”
“Kdo, jaz?”
“Ja, ti!”
“Ne, jaz že ne!”
“Kdo pa?”
“Vsi smo odgovorni!”

③ **Puljenje korenja**

Udeleženske se uležejo na tla in se tesno oprimejo druga druge. Potem eno osebo določijo za “zajčka.” Zajček poskuša izpuliti korenček iz zemlje, tako da eno od udeleženk povleče za noge. Ko se ji kakšno od udeleženk posreči izpuliti iz tal, se tudi ta spremeni v zajčka in igra se nadaljuje.

④ **Refleksija**

- ➡ Kaj mi pomeni mobilnost?
- ➡ Kaj velikokrat slišim, bodisi v novicah ali od prijateljev

12:00-14:00

Odmor za kosilo

14:00-17:45

 ① **Povezovanje & ustvarjanje**

➡ Udeleženske imajo eno uro časa, da povežejo vse, kar smo naredili doslej (najboljše dele) v celoto/predstavo s pomočjo SMERNIC.

Konkretni predlogi.

➡ Vse, kar smo naredili doslej, povežimo v predstavo (zagotovo lahko uporabimo skupinsko pošast iz drugega dneva, mogoče tudi kakšno govorno vajo, na primer, kaj od zbiranja zgodb (popoldne drugega dneva).

10:00-12:00

 Samostojno delo v manjših skupinah

12:00-14:00

 Odmor za kosilo

14:00-17:45

 Kostumska vaja za nove udeleženske

 Cilij:

- ➡ Kostumska vaja z novinkami
- ➡ Obveščanje vseh
- ➡ Igranje iger
- ➡ Če izberejo nevidno gledališče (možnost, da igrajo mimoidoče)
- ➡ Gledališke igre kot del predstave
- ➡ Krepitev skupinskega duha in igra imen
- ➡ Pomisleki in vprašanja o akciji/raven pripravljenosti na akcijo
- ➡ Kaj so moji strahovi/ potrebe/ pričakovanja

Cilj: * Bodimo čim bolj pozorni. Naredimo dobro gledališko predstavo. In čim bolj se zabavajmo!

10:00-12:00

* **Akcija!**

12:00-14:00

* **Odmor za kosilo**

14:00-17:45

* **Akcija!**

Cilj: * Refleksija procesa in prostor izven akcije

10:00-12:00

☀️ ① Ena ura za refleksijo akcije (Playback Theatre)

② Ena ura za refleksijo celotnega procesa

12:00-14:00

☀️ **Odmor za kosilo**

14:00-17:45

☀️ **Odhod domov++**

Splošni zaključki

- ① Ogrevne vaje so lahko predstave! Vsako igra, ki se jo igramo, lahko kasneje uporabimo tudi v predstavi :)
- ② Ponudimo okvir fizičnih vaj in dela na terenu, ki ga udeležence potem zapolnijo z lastno vsebino
- ③ Za izhodišče uporabimo: zgodbe, poezijo, pravljice!, pravljice
- ④ Vsebinska raziskava: tematsko: avtomobili, ljudje, narava
- ⑤ Kaj hočemo povedati? Kaj vse to pomeni meni osebno?
- ⑥ Prinesi: časopisne članke o avtomobilih in onesnaževanju in o MAS in še kaj!

Refleksija organizatorke

Načrtovanje

Podnebna kriza je intersekcijska kriza, vzroke zanjo je treba iskati v kapitalizmu, patriarhatu in rasizmu. Simbol vsega tega je tudi Mednarodni avtomobilski salon (MAS). Zato se je kolektiv Odpornega upora septembra 2021 odločil za udeležbo na protestnem taboru proti MAS v Münchnu. Z izmenjavo aktivistk smo želeli podpreti dejansko direktno akcijo, proteste, ki spadajo v okvir gibanja za podnebno pravičnost. Postavili gledališko jurto neposredno v samem taboru, zato da bi bili tudi sami del tamkajšnjega življenja, da bi se lahko zbuiali, delili in jedli z drugimi protestnicami. Delavnica uličnega gledališča je bila vključena v program gledališke jurte. Kolektiv Odpornega upora je poskrbel za širok nabor delavnic, od uličnih gledaliških intervencij pa do samooskrbe in poezije. Delavnico uličnega gledališča smo izvedli kot zaprt delovni proces, saj je bil naš cilj pripraviti predstavo v obliki direktne akcije ali kot sredstvo za intervencijo, s katero bi podprli druge dogodke, ki so se odvijali v zvezi z Razstavo (npr. demonstracije itd.). Druge delavnice smo zasnovali kot zelo odprte, kot prostore kolektivnega dela na idejah in impulzih v fleksibilnem okolju, ob tem pa so udeleženke lahko sodelovale tudi pri drugih aktivnostih v taboru in bližnji okolici. Navsezadnje je bil cilj izmenjave aktivistk ljudem ponuditi priložnost, da se povežejo, razpravljajo in sodelujejo z drugimi aktivistkami iz

širokega nabora političnega aktivizma. Naša navzočnost v taboru tako ni bila mišljena zgolj kot čisto gledališki prostor, temveč tudi kot platforma za refleksijo in sodelovanje v širšem političnem diskurzu, v samem jedru politične akcije.

Udeleženke

Po različnih platformah in tudi v sam protestni tabor smo razposlali odprti poziv za udeleženke. Nazadnje se je oblikovala skupina približno petindvajsetih oseb iz Nemčije, Avstrije, Slovenije, Izraela, ZDA in Azerbajdžana.

Refleksija

“Kakšen pečat lahko ulično gledališče pusti v direktnih akcijah?”

organizacijsko ekipo kot za same udeleženke. Te so prihajale iz različnih držav, nekatere niso znale nemško, druge niso imele evropskega potnega lista, večina jih ni poznala mesta in nekatere je množična prisotnost policije močno psihično obremenjevala. Kot organizatorji smo skušali prisluhniti potrebam udeleženk, še preden so sploh prispele v protestni tabor (npr. kar se tiče prehranskih in nastanitvenih preferenc pa tudi individualnih potreb), vendar tekom delavnice ni bilo mogoče nasloviti vseh izzivov, ki bi se lahko pojavili.

Še pred samim začetkom delavnice smo se zavedali, da moramo biti fleksibilni in udeleženkam pustiti prostor za izražanje čustev in vsakdanjih skrbi. Zato smo uvedli sistem podpornikov. Udeleženke smo razporedili v pare, tako da sta obe v paru skrbeli druga za drugo. Poleg tega smo vsak dan poskrbeli za plenarno srečanje pred in po delavnicah. Gledališko skupino smo poskusili tudi pravno pripraviti na direktne akcije s pomočjo pravniške ekipe protestnega tabora. Vendar pa smo vsem hoteli pustiti odprto tudi možnost, da odstopijo od udeležbe, če bi se neprijetno počutile.

Med obiskovanjem delavnice in včasih že ob samem vstopu v protestni tabor je udeleženke ustavljala policija in jih legitimirala. Zato so se počutile, kot da jih kriminalizirajo zgolj zato, ker se želijo udeležiti delavnic uličnega gledališča v protestnem taboru.

Na delavnici uličnega gledališča smo se poskušali držati vnaprej zastavljenega načrta. Pri tem smo se učili fleksibilnosti in se prilagajali dinamiki, ki se je vzpostavila v taboru, npr. času obrokov, saj so se v KüfA (Küche für alle — kuhinji za vse) dnevno spopadali z velikimi izzivi, ki so jih povzročale zelo stroge zahteve do kuhinjske ekipe s strani policije.

Poleg tega smo se odločili delavnice preseliti na prosto, saj smo hoteli gledališke metode preizkusiti v samem javnem prostoru, tako da bi bile vidne tudi v samem taboru in vnašale radost in humor v

dnevno rutino ter spodbujale še druge, naj se pridružijo. Pri tem pa smo se morali včasih skrivati pred soncem, kar je pomenilo še več fleksibilnosti pri deljenju šotorov in prostorov z drugimi.

Število udeleženk delavnice uličnega gledališča je posledično precej nihalo, saj so se nekatere spontano pridružile, ko so nas videle nastopati v protestnem taboru. Druge pa so morale delavnico zapustiti, ker so prevzele naloge za splošna vzdrževalna dela v protestnem taboru (npr. varnostno službo, podporo aktivistkam, ki so jih aretirali med protesti; oskrbovanje; pripravo demonstracij). Druge so odhajale, ker je bila nenehna množična prisotnost policije zanje prevelik čustveni izziv. Tako je morala biti skupina pripravljena, da se nenehno reorganizira, zato da smo lahko vključevali nove udeleženke.

Med delavnico smo skušali v skupini vzpostaviti dobro skupinsko dinamiko in zaupanje, ustvariti nove vsebine in prizore za morebitne direktne akcije, obenem pa smo se posvečali tudi osnovnim gledališkim vajam.

Pri tem je bilo pomembno, da smo prisluhnile in sprejemale zelo raznoliko gradivo, ki je nastajalo prek improvizacij. Uvedli smo načelo "Pripravljena voditi, pripravljena slediti!" in v času nekajdnevne delavnice se je v skupini vzpostavilo zaupanje in potrpežljivost. Včasih ima lahko pri uličnem gledališču močnejši učinek tudi, če samo miruješ, kot pa da si

nenehno aktivna in skupini ves čas ponujaš improvizacijske predloge.

Na enem od treningov smo se odločili raziskati tudi kraje zunaj tabora. Oblekli smo se v nenavadna oblačila in s sabo vzeli tudi roza otroški avto. Nenadoma nas je ustavila policija. Zahtevali so, da jim pokažemo osebne dokumente. Mimoidoče, ki so se pred tem zelo zabavale, ko so nas gledale, so se skušale umakniti, saj so se ob novo nastalem položaju neprijetno počutile. Ta izkušnja nas je vse navdala z občutkom nemoči, zato smo na naslednjem treningu vadile, kako bi se lahko v prihodnje odzivale ob ponovnih srečanjih s policijo. Nekdo je dobil idejo, da bi se postavile v dve vrsti, ki bi spodbujali in navijali za osebo na vrsti, da odigra vlogo v igri "policija preverja dokumente." Še druge zamisli so bile prepevanje slovenskih protestniških pesmi; lahko bi se tudi vse spremenile v živali; lahko bi postale še boljše policistke in pomagali pravim policistom; lahko bi se policistom zahvalile za trud z besedami: "Oh, končno ste prišle, že cel dan vas čakamo!", ali pa bi se pretvarjale, da smo na letalu tik pred vzletom. Po treningu smo se tako počutile precej bolj samozavestne, čutili smo se čustveno in umetniško pripravljene.

Ko je napočil dan velikih demonstracij, smo začele izvajati gledališke intervencije v okolici protestnega tabora. Pozneje smo se pridružile velikim demonstracijam.

Naše intervencije so bile zelo opazne. Prinesle smo humor in ironijo, tako smo npr. pokopale naš otroški avtomobilček, igrale smo se improvizacijske igre in spodbujale tudi publiko, da se nam pridruži. Ljudje so se ustavljali, nekaterim smo šli na živce, druge so se nam nasmihale, smejale in nas spodbujale.

V debati po akciji je gledališka skupina ocenila, da so ironične intervencije v javnem prostoru dokaj dobro delovale. Ob naslednji direktni akciji uličnega gledališča smo si želele izzvati še več interakcij s publiko, poleg tega smo hotele preizkusiti tudi gledališče kipov in kratke prizore na temo avtomobilizma, transporta, prevoza na delo in svobode potovanja v odnosu do podnebne pravičnosti na globlji ravni. Vendar pa je pri tem treba upoštevati, da se publika nenehno premika, saj so del demonstracij. Poleg tega bi bilo treba vnaprej preveriti lokacije in načrtano pot demonstracij. Povrh tega pa mora biti zelo jasno, kakšna sta začetek in tudi konec ulične intervencije, tako da lahko igralko ustrezno razporedijo svojo energijo. Poleg tega bi se bilo treba vnaprej pripraviti tudi na to, kaj narediti v primeru, da se med direktno akcijo kdo počuti neprijetno in hoče oditi (določiti točko, kjer se vsi dobimo po intervenciji).

Refleksija mentorice

Za drugo mobilnost odraslih udeleženk smo si za prizorišče izbrali podnebni tabor v Münchnu, ki je potekal vzporedno z Mednarodnim avtomobilskim salonom, saj je šlo za zelo poseben prostor, kjer smo lahko dosegli odrasle udeleženske, angažirane v civilnih podnebnih gibanjih. Kot ena od treh mentoric sem sodelovala pri procesu priprave programa za gledališko delavnico. V ta namen sem izbrala več vaj za spodbujanje skupinske dinamike in metode za razvijanje pozornosti v skupini. Te večšine so zelo pomembne za nastopanje v javnem prostoru. Poleg tega smo se osredotočile tudi na metode gledališča zatiranih, primerne za javne nastope, kot sta na primer nevidno in časopisno gledališče.

Ko smo prispeli v tabor, so nemški gostitelji, organizacija Gemeinwohlwohnen, že postavili jurto, kjer smo imele prostor za gledališke delavnice. Prvi dan je na prizorišče prispelo trideset udeleženk iz Nemčije, Avstrije in Slovenije. Gostitelji so nam ob prihodu ponudili nekaj prigrizkov in takoj smo začeli z igrami za spoznavanje. Te vaje so ključnega pomena, da se vzpostavi občutek pripadnosti skupini. V naslednjih dneh smo izvedle še celo vrsto drugih vaj za krepitev skupinske dinamike in povezovanje. Poleg tega smo predstavile tudi metode uličnega gledališča, ki udeleženske spodbujajo k pozornosti, da lahko nastopajo skupaj, ne da bi druga drugo motile ali prekinjale. Takšne metode pridejo še kako

prav pri javnih improviziranih nastopih, kjer morajo biti igralke zelo usklajene in slediti impulzom, ki jih dajejo druga drugi. Po dveh dnevih vaj je skupina zadihala kot eden, vse udeleženske so se gibale v enakem ritmu in sledile impulzom.

Potem ko smo udeleženske pripravile na javno nastopanje, smo prvič poskusile izvesti improvizirano predstavo v okolici MAS. Udeleženske so pri tem uporabile dve vaji, ki so se jih pred tem naučile na delavnicah. Prva se imenuje "Ja, dajmo!" Pri tej igri ena od udeleženk predlaga aktivnost, ki naj jo izvaja cela skupina, ostale pa se odzovejo z gromkim: "Ja, dajmo!" In potem vsa skupina sledi predlogu vodje, vse dokler nekdo drug ne prevzame vodstva in zakliče novega predloga: "Dajmo vsi..."

Druga vaja se imenuje "Postavimo se v jat." Pri tej igri se skupina zbere v jato in začne kot eno bitje izvajati povsem enake gibe. Pri vsaki vaji so bile udeleženske zelo pozorne na impulze, ki so jih predlagale druga drugi in se odzivale na vsako novo pobudo. Kot gledalki se mi je zdelo, da celotna skupina izvaja vnaprej dogovorjeno akcijo. Ta kratek nastop je zbudil precej pozornosti pri mimoidočih, lastnicah trgovin in bližnjih prebivalkah.

A predstava ni pritegnila le pozornosti bližnjih opazovalk, ampak tudi policije. Ker se je sočasno odvijal Mednarodni avtomobilski salon, so oblasti budno spremljale dogajanje in uvedle strog nadzor.

Pristopila sta dva policista in nas legitimirala. Vse smo morale pokazati osebne dokumente in navesti naslov prebivališča. To srečanje je precej omajalo skupinskega duha in motivacijo. Po eni strani smo občutile, kako neupravičena je takšna policijska represija, ki doleti mnoge okoljske aktivistke, po drugi pa smo se počutile kriminalizirane kot gledališka skupina. V tem pogledu bi želela poudariti, kako pomembna je svoboda umetniškega izražanja, saj lahko umetnost deluje kot povezovalni člen med oblastmi in javnostjo, kot na primer pri zakonodajnem gledališču.

Da bi si malo popravile razpoloženje, smo izvedle krog refleksij in pripravile nekaj vaj, ki bi nam lahko prišle prav ob nadaljnjih soočenjih s policijo. V ta namen smo se postavile v dve vrsti, obrnjeni druga proti drugi. Ena oseba je potem stekla po tem špalirju in pokazala svoj osebni dokument, vse ostale pa so navijale zanjo in ji ploskale in jo tako motivirale ter razbile stigmo, ki se drži policijskega nadzora. S to vajo smo pri udeleženkah dosegle temeljit preobrat in po njej so se počutile opolnomočene. Poleg tega smo se na pravno pomoč v Podnebnem taboru obrnile po pravni nasvet glede tega, kako se odzvati na policijsko represijo, da bi bile naslednjič bolj pripravljene.

Naslednjega dne smo začele obravnavati tematiko podnebne pravičnosti in podnebnih sprememb. Večina odraslih udeleženk je že poznala te teme in

jih je povezovala z Mednarodnim avtomobilskim salonom, ki je potekal sočasno. V tem kontekstu smo metode gledališča zatiranih, na primer estetiko zatiranih, forumsko gledališče in nevidno gledališče, uporabile za prikaz kritike tako električni kot vozil na notranje izgorevanje. V enem prizoru smo prikazale voznika, ki zbije peško na ulici, da bi izpostavile, kako nevarni so avtomobili.

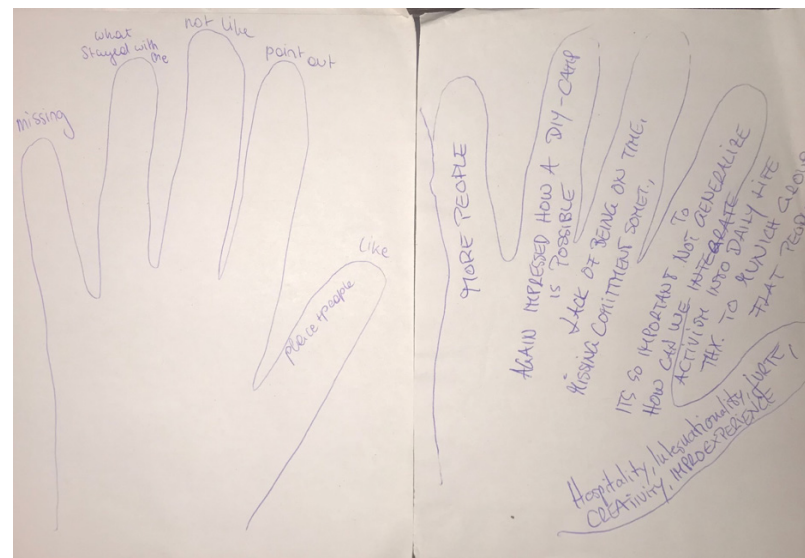
V petek se je skupina kolektivno odločila podpreti podnebna gibanja z nastopom na demonstracijah v središču Münchna, ki so bile načrtovane za soboto. Za ta dogodek si je vsa skupina nadela nenavadna oblačila, da bi s tem zbudile še več pozornosti, s sabo pa smo vzele tudi roza otroški avtomobil kot rekvizit. Celoten nastop je bil improviziran in udeleženke so pri tem uporabljale metode za gledališko interpretacijo podnebne pravičnosti in avtomobilske industrije, kot smo vadile v predhodnih dneh. Gledalke smo vabile, naj prispevajo impulze za gledališke intervencije. Vsa skupina je bila pripravljena tako voditi kot slediti in delovale so enotno, 'kot en organizem'. Gledališke intervencije so krepile ozaveščenost in pozornost pri drugih protestnicah in tudi mediji so fotografirali skupino.

Naslednje jutro je skupina opravila refleksijo delavnice in nastopa. Večini so bile metode, ki smo se jih naučile, in struktura delavnice zelo všeč. Vendar pa jih je več izrazilo pomislek, da sobotna predstava ni bila neposredno povezana s temo

Mednarodnega avtomobilskega salona. Predstava ni naslovila problemov avtomobilske industrije in ni bila dovolj specifična. Kot mentorica lahko podam mnenje, da je bila skupinska dinamika zelo močna in da so bile gledališke metode med demonstracijami zelo dobro uporabljene. Kljub temu pa bi se lahko predstava bolj navezovala na temo Mednarodnega avtomobilskega salona.

Kot končni sklep refleksije so izpostavile, da pri učenju ni ključno samo učenje gledaliških metod, ampak tudi obravnavanje tematik podnebnih sprememb in pravičnosti. Gledališke metode smo sicer primerno aplicirale, vendar pa vsebine nismo dovolj razvile. Zato priporočam, da se v prihodnje na delavnicah nameni en cel dan temu, da skupina sama razvije izbrano temo na gledališki način. Poleg tega so se uporabljeni rekviziti izkazali za zelo dobro sredstvo za pritegovanje pozornosti mimoidočih in drugih demonstrantk, kar lahko poveča vidnost skupine v javnem prostoru. Če povzamem: delavnica je zelo primerna za to, da se jo uporabi tudi v namene nadaljnjih gledaliških nastopov v javnem prostoru, treba jo je le do določene mere prilagoditi, kar se tiče obravnavanja same tematike.

Refleksija udeleženke MAS

Končna refleksija delavnice. Vsaka od udeleženk je podala refleksijo o tem, kaj je po njenem mnenju manjkalo, kaj ji je najbolj ostalo v spominu, kaj ji ni bilo všeč, kaj bi hotela izpostaviti in kaj ji je bilo všeč.

Kaj je manjkalo?

▮ Pravzaprav nič. Razen tega, da bi bilo super, če bi bile vse delavnice odprte za javnost, ker mislim, da so se zares odprele šele proti koncu.

Kaj mi je ostalo v spominu?

◆ Prvi večer so me spodbujale, naj zaigram na ukulele. Čeprav se nisimo poznale, sem takoj dobila podporo in spodbudo za umetniško udejstvovanje, kar sem potrebovala. Tako da zame še posebej izstopa igranje glasbe v jurti.

Kaj ti ni bilo všeč?

☯ VSE MI JE BILLO VŠEČ! RESNO MISLIM.
✻ Razen tega, da smo imele delavnico poezije, za katero bi bila zelo vesela, če bi imel na koncu dovolj časa, da bi jo lahko delile z drugimi.

Kaj bi hotela izpostaviti?

✦ Odporni upor je cel žur. Nalepke, ki so mi jih dali, bom delila tu v Linkes Zentrum v Stuttgartu.

Kaj mi je bilo všeč?

🍌 Všeč mi je bila delavnica uličnega gledališča in različne vaje, ki smo jih delale, zato da smo se lahko gibale kot skupina.
✍ Res mi je bilo všeč, kako odprta je bila skupina. Še nikoli prej nisem poskusila gledališča in nisem poznala nikogar iz

podnebnega tabora, a kljub temu sem čutila, da me je skupina sprejela.

✶ Všeč mi je bilo, da smo vse jedle iz ene ogromne skledе. Skupnostne vibracije.

Udeleženkam je bilo všeč:

- ① Solidarnost v skupini
- ② Skupinski duh
- ③ Nove vezi z ljudmi
- ④ Procesi skupinskega odločanja
- ⑤ Da so bile del samega osrčja gibanja za podnebno pravičnost
- ⑥ Da so bile del protestnega tabora
- ⑦ Ustvarjalnost
- ⑧ Improvizacijske izkušnje
- ⑨ Igrivost

Things that the participants did not like:

- ① Represija
- ② Hektičnost
- ③ Da so bile udeleženke, ki niso imele evropskega potnega lista, preveč prestrašene, da bi nastopile
➡ Kako narediti vse skupaj manj izključujoče?
- ④ Premalo časa za priprave na direktno akcijo
- ⑤ Časovna stiska na koncu

Metodološki laboratorij v Rosenheimu

Gemeinwohlwohnen e.V.; maj 2022

Kviring Odporni upor

Kviro-feministični pristop k podnebni pravičnosti

Podnebne spremembe najhuje prizadenejo marginalizirane skupine, na primer ženske in pripadnike skupnosti LGBTQIA+. Zaradi podnebnih težav lahko tako pričakujemo povečanje migracij, pri tem pa so marginalizirane posameznice izpostavljene tveganjem nasilja in izkoriščanja. Zaradi dinamike spolov marginalizirane skupine največkrat niso (dejavno) vključene ali upoštevane v rešitvah podnebne pravičnosti. Kot gibanje za podnebno pravičnost želimo razmišljati o ponotranjenih strukturnih razmerjih moči v nas samih, ki so posledica patriarhata in neoliberalnih konceptov. Prepričani smo, da moramo kot gledališki kolektiv za podnebno pravičnost najprej spremeniti miselno naravnost, šele potem bomo lahko ustvarjali zares nove metode, ki ne bodo vezane na že omenjena razmerja moči in šele kot taka bodo lahko zares učinkovita v boju proti trenutnemu neoliberalnemu mišljenju, ki nas je pripeljalo v podnebno krizo. Navsezadnje je naš cilj vzpostaviti konceptualno ogrodje za prihodnje intersekcijske procese z upoštevanjem spola, zmožnosti, rase, etničnosti, razreda, spolne orientacije, starosti in drugih dejavnikov.

Izhodiščne misli in vprašanja

Q Kaj hočemo doseči kot gledališka mreža gibanja za podnebno pravičnost?

✱ V prvi vrsti si želimo delovati gledališko in s tem krepiti gibanje z odpornostjo. S pomočjo lastnih teles in čustev si želimo ozavestiti povezave med družbenimi krivicami in podnebno katastrofo. Želimo se emancipirati in spodbuditi k akciji tako sami sebe kot druge.

~::~~ A kakšen smisel ima vse to, če pri delu nasprotujemo lastnim načelom in vrednotam?

⋮
(°_°) Ali s tem, ko se imamo za odprte in vključujoče, dejansko izključujemo druge?

{ Kaj, če so tudi v naših skupinah na delu zatiralski mehanizmi in posledično vse članice skupine ne morejo polno razviti svojih potencialov?

⊗ Ko mislimo, da delujemo nehierarhično in na feminističen način, ali s tem ne dejansko reproduciramo hierarhije in patriarhata znotraj lastnih vrst?

☞ Ali dopuščamo samim sebi, da nas vodi samoizkoriščanje in pritisk po nastopanju?

*** Kaj če je v resnici nujno nasloviti naša lastna notranja protislovja?

Gledališče kot radikalen proces

V času metodološkega laboratorija Kviring Odpornega upora smo gledališče praticirali kot radikalem proces, kot pripravo na udejanjanje sprememb. Namesto preizpraševanja spolnih vlog, namesto poglobljanja koncepta prek dekonstrukcije le-tega, smo to povsem izključili iz procesa. Nekaj pripomb v zvezi s tem:

- ① Idealni proces sledi bolečini
- ② Občutenje strahu pred soočanjem s stvarmi = naraščanje bolečine
- ③ Moči si ne moreš vzeti, lahko ti jo samo dajo vsi, ki te poslušajo
- ④ Aktivne udeleženke šele postanemo
- ⑤ Mi smo tiste, ki držimo prostore skupaj
- ⑥ Lagodnost moram postaviti na stran: varnost in nelagodje nista medsebojno izključujoča, temveč lahko soobstajata
- ⑦ Vznikanje: soustvarjalni proces ("tako se zgodi čarovnija")

ⓐ Zaupanje in čustvena odvisnost

ⓑ Kako to vzpostaviti? To jemljemo kot samoumevno, a pripravljeni smo na razočaranje

Skupina je povabila dve mentorici, ki sta strokovnjakinji za kviring. Prvo, kar smo naredili, je bilo, da smo si izbrali nova imena. Povabila sta nas, da se poimenujemo po organizmih, na primer živalskih ali rastlinskih. Namesto imen in zaimkov smo potem drug drugega klicali z novimi imeni. To je čudovit način za preizpraševanje lastnega spola. Nekateri od nas še zdaj občasno uporabljajo ta začasna imena.

"Ko me pokličeš z zaimkom, vzpostaviš idejo o mojem spolu."

"Kako radikalizirati prostor?"

— Tako da radikaliziraš proces."

Vsako telo

Red je iluzija.

Stvari, svet, situacije, vse je večni kaos.

Učimo se, kako sprejeti kaos, kako ga raziskovati in ugotoviti, kako preživeti v njem, brez preobilice mej in nepotrebnih neenakosti.

Harmonija ne obstaja.

Zakaj bi pa morala?

Vse se ves čas trudimo, da bi druga drugi naklanjale enako količino

pozornosti in energije.

Kar visoko leta, nizko pade.

Kar je nizko padlo, visoko poleti.

Srečale smo se samo za hip, na pol poti.

Večino časa druga drugo opazujemo od daleč, poskušamo se zblížati ali pa se poskušamo še bolj ločiti.

In s tem ni nič narobe.

Nekega dne bom odletela.

A za zdaj ostajam tu.

Z vsemi težavami.

Slobodan Malice

Povodec

Privežem te na povodec
Ti pa rečeš
Da sem jezna in pogoltna
Zanimivo, kako
Spreminjaš igro
Razumeš
A dejansko razumeš?
Spreminjaš igro
Kdo ti je podelil takšno moč
Od kod ta privilegij
Jaz bi rada spremenila igro
Za svoje ljudstvo
Za našo svobodo
Za ljubezen
Ti praviš, da ne smem
Ti praviš
Da mešam zasebne zadeve
No, tako
Razumeš, kam to pelje
Lahko to razumeš?
Lahko dejansko
Ti, ki si me popredmetil
Ti, ki si me narobe ospolil
Z besedami
S pogledi
Ti, ki si si me hotel prilastiti
Mojo zgodbo
Mojo bolečino
Moje ime
Ime mi je Franzis

*

*

Kako težko je spoštovati
Kako težko se je odpreti
Glej
Še kar zatiraš
Še kar razglašáš belsko prevlado
Še kar povzročáš bolečino
Stop
Rekla sem stop
Stop
Stop
Ti pa greš kar naprej
Ne veš
Ne razumeš
Da mi povzročáš bolečino
Še naprej povzročáš bolečino sam sebi
Sam sebe vežeš na povodec
Lahko dejansko občutiš to?
Nočeš svobode
Svoboda pomeni odgovornost
Za hišo, ki si jo zgradila
Za renovacijo materialov
Ki bi jih lahko uporabil samo zato
Ker si jih odvezel tistim
Ki si jih zdaj poskušaš lastiti
Jaz ne prebivam v tvoji hiši
Ne boš mi govoril, kje je moja soba
Ne boš mi govoril, kaj moram narediti
Zgradila si bom lastno hišo
Ki si je ne bom nikoli lastila
Ker vem, da je ta hiša naša

**

Zgradila jo je skupnost ljubezni
In ko rečem ljubezen
Mislim dostojnost
Ko rečem ljubezen
Mislim zaupanje
Ko rečem ljubezen
Mislim različnost
Ko rečem ljubezen
Mislim nelagodje
Vabim te, da prideš
Ampak, prosim, povodci niso dovoljeni
Tu smo svobodne
In ponosne
Sprejemamo postajanje
Sprejemamo povodce, ki so nam jih privezali
In so dobri samo za kakšno kvirovsko perverzno zabavo
Ki jo demontirajo

Prsna tekmovalka

*Jaz sem prsna tekmovalka.
Povzročam bolečino želje.
Vidim hrabre oči.
Ne pustim se zakleniti noter.
Nimam nadzora.*

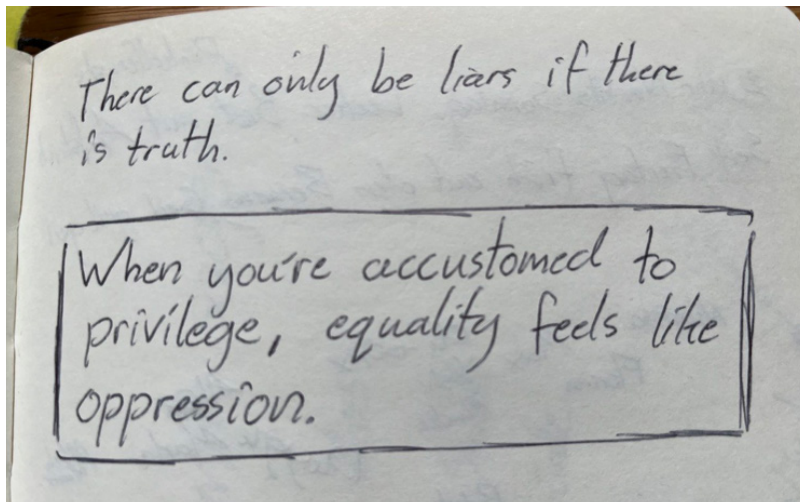
Stone

Miniaturna predstava "Kaj pa moje prsi?" na
Metodološkem laboratoriju v Rosenheimu

Vmesni prostori

Vmesni prostori postanejo hrabri kraji.

“Naučila sem se, da ustvarjalnost prebiva v neznanih krajih našega duha. Ne ukvarjamo se z umetnostjo, ki temelji na življenju, ki se drži pravil. Umetnost nastaja prav posebej v trenutku, ko to presežemo”

“Mehr als Binär” – Alok

Izmenjava aktivistik na NE-festivalu

KUD Transformator, julij 2022

časopisno in dokumentarno gledališče

Poročilo iz Gornjega Grada

Korak za korakom nastane skupnost. Pravzaprav se je daleč stran od mest in motenj, v majhni vasi Gornji Grad, mala skupnost zelo hitro izoblikovala. Kot pove že samo ime, je naša mikrokozmična skupnost spominjala na grad. V nekaj sončnih poletnih dnevih smo se od sončnega vzhoda do zahoda udeleževale gledaliških delavnic, izkusile pa smo tudi izzive in radosti skupnostnega življenja. Z veseljem smo si delile naloge, ne pa tudi sladice. In čeprav je bila suša, se nam je posrečilo poiskati prijeten prostorček za kopanje. Ljudi je bilo ravno prav. Skupina ni bila tako velika, da se ne bi mogli vsi spoznati, pa tudi ne tako majhna, da ne bi mogla srečati podobno mislečih ljudi (ali da se ne bi mogla izogniti drugim).

Vrhunec gledaliških delavnic so bile večerne predstave. Te so nam dale občutek izpolnitve po napornem tednu, čeprav so udeleženkam in organizatorkam delavnic povzročile tudi nekaj stresa. In čeprav sem že kdaj prej nastopala, nisem še nikoli stala na odru pod kozolcem.

Gledališče je politično, taka je pridiga, ki jo organizatorke nenehno ponavljajo, a tudi verjamejo vanjo. Na izmenjavi v Cambiumu smo se pripravljale na skupnostno življenje v praksi. Izmenjava aktivistik v Gornjem Gradu pa se je končala na dan, ko je duhovnik Ivan Šumljak daroval poslovilno mašo po sedmih letih službovanja v gornjegrajski stolnici. Žalostno slovo od dveh stalnic v naših življenjih, ki smo ju že začenjali jemati kot samoumevni.

Metodološki laboratorij v Ljubljani

KUD Transformator, oktober 2022
Močne skupnosti in vidni aktivizem

*Kako smo se vse znašle na tem brzovlaku?
Zakaj ga nihče ne ustavi?
Sem velik vprašaj
Ki ne razume*

Težka tema — igrive misli

Majhne akcije — daljnosežna vizija

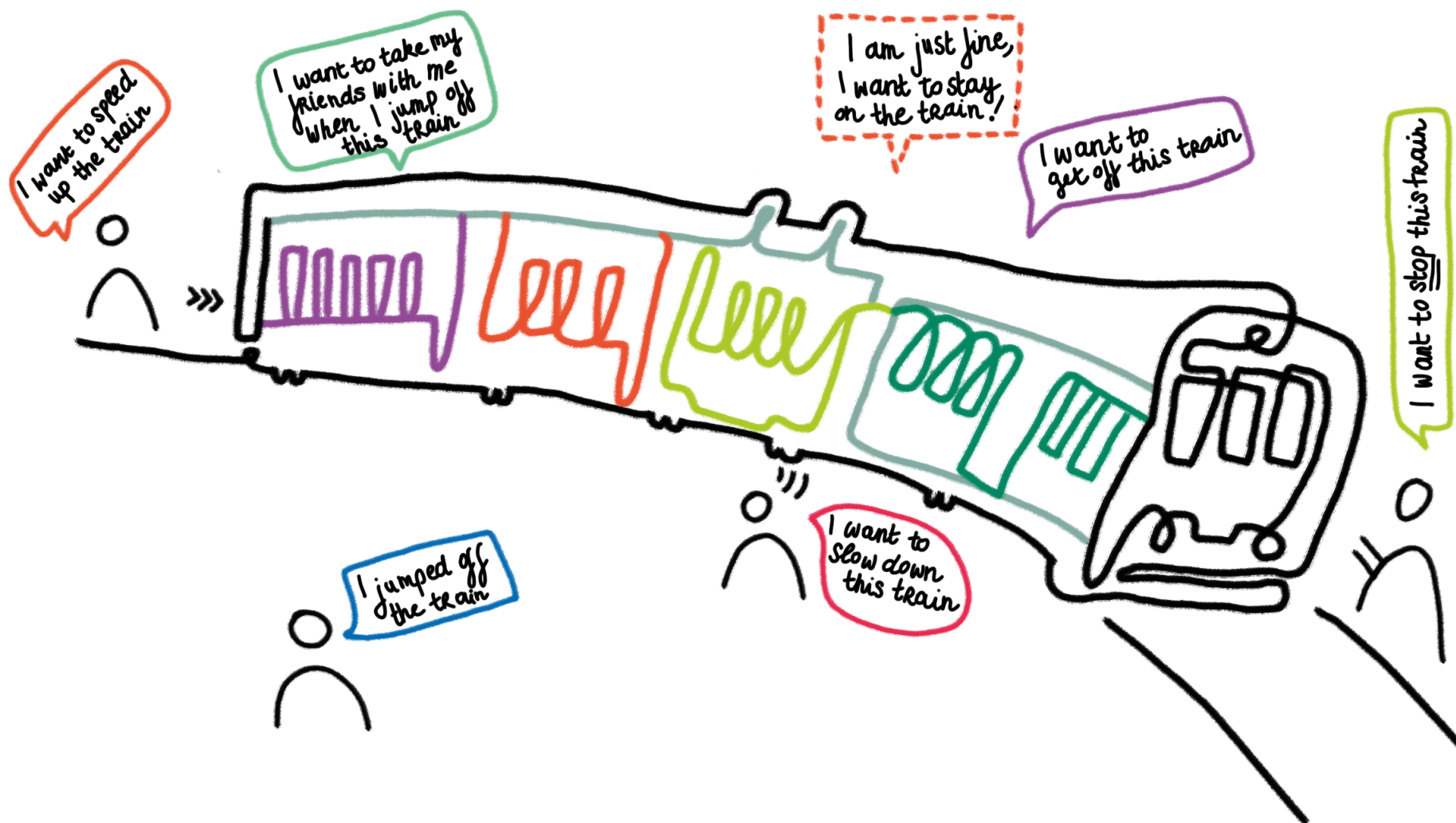
Nekaj misli o direktnih akcijah:

 Radi bi zasadili...

- ☒ Humor
- Radost
- Igrivost
- Mirnost
- ☐ Počasnost

Kako izstopiti iz vlaka, ki drvi vedno hitreje in hitreje? To je bilo eno od vprašanj, ki se je pojavilo v spiralni diskusiji na zadnjem metodološkem laboratoriju v Ljubljani. Metoda spirale omogoča skupinsko možgansko nevihto. Drug za drugim so udeleženske v krogu poskušale vedno znova izraziti, kaj se jim zdi v tistem trenutku pomembno. Začele so pri najbolj osnovnih potrebah, kot so, na primer, redni odmori med delavnicami ali to, da lahko prebijejo nekaj časa na soncu. Potem so odgovori hitro prerasli v “Ne vem, če sem lahko povsem prisotna na teh delavnicah, toliko opravkov me še čaka.” In “V službi je tako stresno.” Ali “Narediti moram po pet nalog naenkrat.” Itd.

Eno od udeleženk so takšne izjave spominjale na vlak, ki drvi vedno hitreje. Opisala ga je kot zelo hiter brzovlak, ki se nikoli ne ustavi in zato je z njega nemogoče izstopiti. Še nekaj drugih v krogu se je strinjalo, da se počutijo ujete na tem vlaku in da nimajo niti najmanjšega pojma, kako izstopiti iz njega. Druge so omenjale ljudi iz svoje okolice, ki so jih poskušale spraviti z vlaka. Niti ene osebe v krogu ni bilo, ki bi menila, da se ji je posrečilo skočiti z vlaka, tiste, ki jim je to vsaj za hip uspelo, pa so nemočno gledale, kako njihove prijateljice še naprej drvi na vlaku. Kako naj potemtakem kolektivno izstopimo iz tega vedno hitrejšega vlaka? Kako naj rešimo ne samo same sebe, ampak tudi ljudi, ki nas obkrožajo? Kdo ve, mogoče bi lahko, če se nam posreči z vlaka spraviti dovolj ljudi, nekako

sabotirale tračnice in tako upočasnile vlak. Še bolje pa bi bilo, če se nam ga posreči povsem ustaviti. Lahko bi stopili skupaj kot Odporni upor. Kar se mene tiče, to uteleša cilj tega projekta: da se lahko upremo odporno, da lahko kolektivno ustavimo vlak, ki predstavlja kapitalizem, rasizem, patriarhat in vse druge zatiralske sisteme.

Zato pa potrebujemo odporne skupnosti. Pri kolektivni odpornosti gre za to, da najdemo pozitiven, radosten in terapevtski način, kako se skupaj soočiti z in privedi do sprememb. Posamezniki se po pomoč zatekajo k duhovnim praksam, kot sta, na primer, meditacija in joga, kolektivi pa trenutke mirovanja iščejo v grajenju skupnosti. Pa naj gre za finančno ali kakšne druge vrste solidarnost, za občutek pripadnosti in smisla, za mrežo skrbstva in podpore, za občutek varnosti, skupinskega crkljanja ali kaj drugega, vse naštetu ima regenerativno funkcijo, ki nam omogoča aktivizem. Kot pravi Adrienne Maree Brown: »Moč naših gibanj temelji v moči odnosov med nami.' S tem ko gradi omrežja, vezi in prijateljstva, je Odporni upor sprožil proces transformacije, katerega cilj je kolektivni izstop z vlaka.

Predstave

- ① Otežena demokracija
- ② Lezbične ženitna ponudba
- ③ Počasi pomeni s hitrostjo duše

Nadaljnji
koraki

Moč skupnosti

Tri pesmi o moči skupnosti

➡ ena za sedanost
➡ druga za preteklost,
➡ tretja za prihodnost
triletni proces
z gledišča tvorne moči ;)¹

¹ Prosim vas, da ta prispevek berete kot delo v nastajanju, poetično pismo z nekaj aktualnimi mislimi. Nekako moramo shajati z roki za oddajo, žal pa ustvarjalnost in navdih ne delujeta vedno na tak način. Pa čeprav lahko nočno delo pod polovičnim pritiskom včasih dela čudeže. ;)

Pismo sem začela pisati v zgodnjih jutranjih urah devetnajstega novembra in temelji na življenju, igri in mislih zadnjih nekaj tednov ali mesecev. Prispevek ima tudi akademske ambicije, zato so citati v njem do neke mere pomembni, vendar se mi jih ni posrečilo primerno vključiti v rokopis. Za povezavo bom poskrbela kasneje na naslednjem naslovu: linktr.ee/powerofcommunity, na koncu prispevka pa lahko najdete tudi QR kodo

² To morda zveni naduto in mogoče se motim, ampak, hudiča, upam, da imam prav, enkrat bomo vsi svobodni mogoče ne v tem življenju, ampak zelo si želim, da bi to dosegli, za vse nas, ki smo na poti usmerjeni k svobodi.

vzniknila je družina

**v skupnostni enotnosti
smo se naučili, kaj pomeni biti svoboden**

**zveni zelo razkošno
obljubimo, da boste razumeli, ko boste tam²**

**in, oh, ja
včasih se zdi zelo napeto
na tisoče drobnih nalog, je bilo pametno, da sem se zavezala temu?**

**včasih ni bilo, čeprav je večinoma kar bilo
vizije nismo imeli, smo se pa spodbujali
z manj predanosti bi bilo hudo
lahko se zdi kot karambol
nismo inženirji družbe, to je lep brikolaž**

**v procesu in igri
smo pozorni na moč in nasilje**

**analiziramo, preizprašujemo in nasprotujemo moči
dinamično prepletene dominacije in nas samih**

**opravičujemo lastno toksično izrabo
naporno za čustva, zdaj tako čutimo
radi bi odnehali, rotimo vas, da zdravite naprej
nebrzdana moč plodi zlorabo**

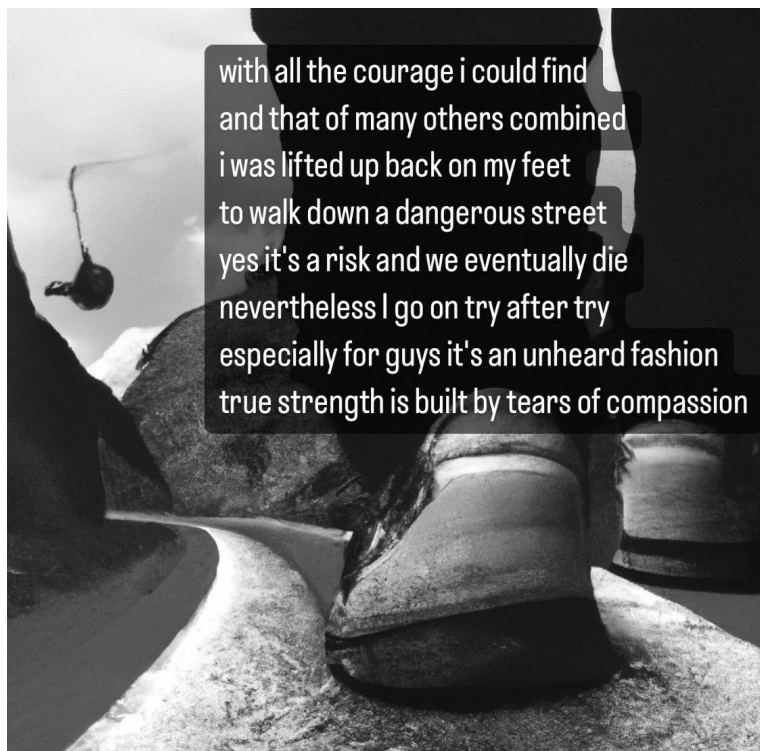
tega nas je najbolj strah
vzemi si čas, tesnoba seže globoko, mogoče spij še kak pir

družina me vabi nazaj v proces
potrebujemo meje, si že kdaj poskusila BDSM namesto ograje?
večnih zidov ni mogoče tolerirati

skupnost raztaplja individualizem
ustvarjalna individualnost uspeva v simpoetičnih³ vezeh
trdno zasidrana v tako družinske odnose, globoko vpletena
začenjam čutiti, kaj pomeni biti svobodna
skupnost ti da moč, da si

³ Nekaterne redke, obrobne ali izmišljene besede bom razložila tukaj:
linktr.ee/powerofcommunity

To že pokrije preteklost in sedanjost
naj prežim objubo od prej
tu je pesem iz preteklosti
vesede poguma za tvorno moč
ki sem jo napisala, preden se je sploh začelo to spanje

⁴ Na tem mestu gotovo ne pokrijem vseh vidikov.

No to je bila slika za čustva preteklosti

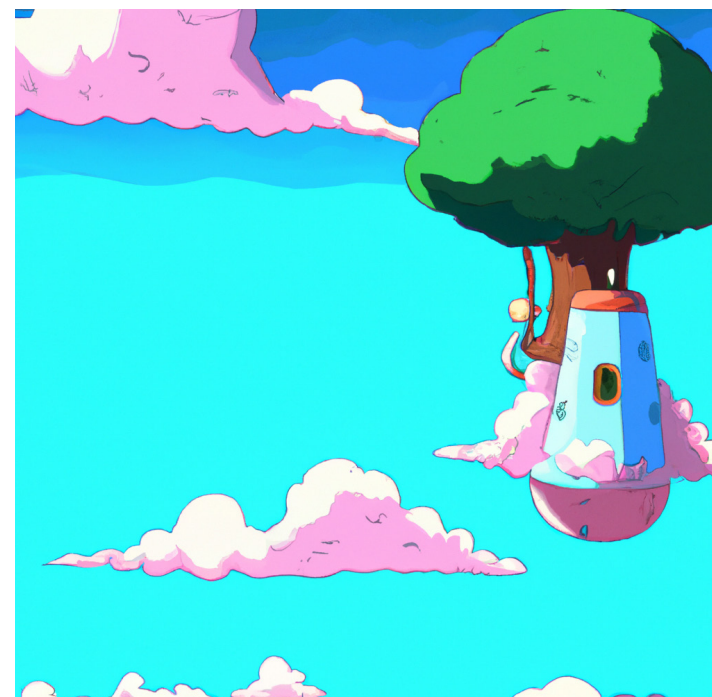
Ne smem dopustiti, da se mi izmuzne tretjina tema tega besedila

Sledi slika iz gledišč⁴ sedanjosti

Kako občutim svojo skupnost?

Kot svetilnik z zelo povezovalnim sidrom

ZDaj Ka^①

zdaj hočeš izvedeti še kaj o prihodnosti, kaj?
o prihodnosti je težko govoriti
v mnogih običajnih registrih domišljije
se zdi precej grozna
res grozna, nenehno žalujemo za preteklimi izgubami
in tistimi, ki še pridejo
ta naša planetarna ladja zelo počasi spreminja
sistemsko dinamiko,
preventiva bi morala biti glavna stvar akcij že pred
tridesetimi leti
še vedno mislimo, da bo vsako sedanje in
prihodnje okrevanje
na dolgi rok naredilo stvari bolj prijetne
ampak, ojoj, kako nam bo šlo za nohte
kaj misliš, kaj se bo zgodilo, ko bo vse več zemeljskega
površja postalo neposeljivega, varčevanje z ogljikom
in vse to sranje je tako pomembno za glajenje
neizogibne
apokalipse za vse te kraje, ampak kaj misliš, kaj bo
ko bodo vsi kraji, ki so že pogubljeni,
izgubljeni za cvetoče ekosisteme,
to je treba temeljito premisliti!
če razmišljaš samo po poteh človeške vrste
koliko ljudi je in še bo razseljenih zaradi
katastrofalnih motenj v ekosistemih?
kaj misliš, kaj bo, ko bojo veliki deli afrike postali

prevroči za življenje
kam bojo šli? kako bo evropa pozdravila begunce
ko bo v sedlu nov glavni voznik in
skupnosti spet ne bele? ne evropske, iz
druge kulture, ki je še bolj oddaljena in bo povzročala
“težave?” kako bo reagirala evropa? kaj misliš,
kako bo reagiral frontex? kaj boste naredili, ko bo
združena vojska evrope začela streljati obupane
nedolžne ljudi, ki iščejo varnost? bi radi bili
del skupnosti, v imenu katere se to dogaja?
...in res se dogaja
brez radikalne revolucionarne spremembe ne
moremo ugledati
poti naprej, na kateri bi hoteli podpirati takšno
“namišljeno” skupnost, kjer bi hoteli živeti
z radikalno revolucionarno spremembo
lahko zaslutimo prihodnosti, ki bodo tako prijetne
za življenje
skupnosti tako čudovite, da bomo z vso strastjo čistili
stranišča.
dobro življenje za vse je treba organizirati
prosimo vas, dovolite nam, da poskrbimo za vse⁵

⁵ Vse vas, vključno z nami.

sanje⁶ o prihodnjih kolektivnih organizacijah

je tako videti jesen kapitalocena⁷
veliko stvari, ki jih prinaša letni čas kapitalizma
je osupljivo čudovitih
krasne naprave, udobne obleke, in huda zdravila
zima prihaja
pripravite se
vizija organizacije materialno-duhovnega življenja
mi daje upanje
prakse tehnološke zavesti
za skupnosti, ki temeljijo na ekonomiji osredotočeni
na skrbstvo
transformativna pravičnost
in etka radikalne ljubezni in ponižnosti

pri tem so ključni odnosi, naše sorodstvene vezi

organizacija ni enaka kolektivu, ki jo vzpostavi
a vendar sta oba bistveno prepletena
in ne pozabite na prostor

sanje o našem kraju
našem mestecu, naši vasi, naši gostilnici, naši šoli,
naši agrikulturi
naši mestni zemlji v prepletenosti dobavne
infrastrukture
naših eksperimenti, naši žetvi, naši igri
auergarden
našem domu?

lahko živimo, delamo in se igramo na kar najbolj
radikalen način
anarhija odnosov?
lahko ljubimo ljudi, s katerimi delamo?
z intimno ljubeznijo, podobno ljubezni do partner-
ke, morda sorojenke
polikule za prihodnost?
kakšni bi bili videti posli kvirovske družine?
veliko dela nas še čaka
ko dobivaš hranljive snovi
je njihova kakovost odvisna
od tega, kako si zapletena, umeščena, od radodarnosti in sladkosti
bolj kot vas ljubimo, bolj bomo poskrbeli
v vsakem primeru bo terapevtsko
nisem prepričana, če te besede ustrezajo, mogoče se
ujemajo v kakih 67%
poiskali bomo skupnostne jezike ljubezni
treba jih bo še izumiti

gledališče je ena od poti, da to ustvarimo

⁶ Tu bi želela vstaviti citat Tysona Yunkaporte.

⁷ Antropocen, plantažocen, če so vam te besede nove, je v knjigi *staying with the trouble* Donna Harraways celo poglavje, kjer jih pojasni (mislim, da gre za četrto poglavje na strani 99). Mogoče pa tudi na linktree.

Reference & drugo

<https://linktr.ee/powerofcommunity>

Kako narediti umetniške akcije bolj vidne?

Z gledališkimi akcijami hočemo spremeniti svet. Zato hočemo biti videni, hočemo biti vidni. Pa je res tako? V času ekonomije pozornosti in družabnih medijev biti viden pomeni trdo delo. Včasih je lahko nevidnost celo bolj vidna. Katero je torej boljše: nevidno gledališče ali vidne ulične akcije? V GZ poznamo veliko različnih načinov, kako plasirati sporočila. Imamo umetniško svobodo. In če kaj razglasimo za umetnost, lahko to nemara doseže več ljudi, v tem jeziku lahko nagovorimo tudi tiste, ki se drugače ne bi ukvarjali s temami, povezanimi s podnebno krizo.

Razmisleki o vidnosti — nepopoln seznam

- ① Pokazati utopijo, lepoto, navdihovati
- ② Pripraviti ljudi k prijaznim interakcijam
- ③ Pripraviti ljudi do tega, da kaj podprejo, pa naj bo to balon ali napis — potem morajo ostati do konca predstave
- ④ Dajati je treba jasne naloge in tudi povedati, kako dolgo bo trajalo
- ⑤ V javnem prostoru pogosto ni veliko možnosti za interakcijo, če pa že pride do tega, je to pogosto iz neprijetnih razlogov. Treba je jasno pokazati, da se samo igramo. Da nam gre za zabavo in lepoto, ne za denar. In to je lahko zelo zelo trajnostno.
 - Ⓐ Nevidno gledališče je lahko še kako vidno
 - Ⓑ Občinstvu je treba postavljati vprašanja, ne podajati odgovorov
 - Ⓒ Kratke, nezaključene akcije. Bodi pogumna. Poskusi. Igraj. Ponovi.

Dodatek

Gilgameš: gledališka igra

Visoko gor na drevesih

Ep upora

Kratek povzetek:

Večni pohlep
Hočem
Vzamem
Ni omejitev
Kaj ostane?

Gre za igro o zavzetju gozda Dannenröder (ki mu rečejo tudi "Danni") v Nemčiji oktobra leta 2019. Zgodba se prepleta s starodavnim sumerskim epom o Gilgamešu. Gilgameš je kralj prve države na svetu, pohlep po ekonomski vrednosti narave ga žene, da uniči veliki cedrov gozd. Ep o Gilgamešu je več kot le zgodovinska relikvija: kapitalistični imperativ rasti je nezdružljiv s trajnostnim razvojem.

Pesem slovesa od gozda — v šestih prizorih

Besedilo: Temelji na Epu o Gilgamešu in na avtentičnih izjavah aktivistk in policije iz gozda Dannenröder v Nemčiji.

Besedilo so kolektivno uredile: Zunder, Schnegg, Emmy, Kaspi, Enkidu, Mücke, Fisch, Klé, Kauri, Wurzel, Mogli, Donner, Stern.

Video: Ursa Rahne, Philipp Kiefer

Glasba: Findus, Kaspi, Enkidu

Kratki povzetki prizorov:

Prvi prizor:

Prizor iz epa: IŠTAR, boginja cedrovega gozda, se v spremstvu privržencev, živali in gozdnih bitij sprehodi po čudovitem cedrovem gozdu.

Prizor iz gozda Danni: Deljenje hrane v KüFi.

Drugi prizor:

Prizor iz epa: Gilgameš se predstavi in kuje načrte, kako bo izkrčil sveti cedrov gozd, zato da bo postavil veličastno mestno obzidje. Stvarjenje Engiduja. Boj med Engidujem in Gilgamešem.

Prizor iz gozda Danni: Aktivistke se pomešajo med občinstvo in jih osebno nagovarjajo, da pojasnijo svoja stališča.

Tretji prizor:

Prizor iz epa: Engidu pridobi Gilgameševo prijateljstvo in ga opozori na Humbabo, varuha cedrovega gozda. Prizor iz gozda Danni: Samoorganizacije in deljenje veščin: aktivistke opisujejo lastne izkušnje iz življenja utopije v gozdu Danni, kar je v živem nasprotju z Engidujem in Gilgamešem, ki ostaneta na odru in še naprej blebetata neoliberalistične slogane.

Posebna zahvala: Birgit Fritz, Abel Solares, Maya, Konsti, Olli, Chloe, Jonathan, Agnes, Lukas, Gustav, Oskar, Robin, Gottfried & Elisabeth, Klaus Sparwasser, Wärmflasche, Momo, Feuerball, Espe, Akinalala, Danni-Küfa, Wald statt Aspahl, noIAA Camp, Klimacamp Dannenroeder Forst, Casa de Guaracy in Graz, Resilient Revolt

Četrty prizer:

Prizer iz epa: Bitka za cedrov gozd, Gilgameš ubije Humbawo.

Prizer iz gozda Danni: Utopija v hišici na drevesu, evikcija, zapor.

Peti prizer:

Prizer iz epa: Krčenje cedrovega gozda, Engidu umre.

Prizer iz gozda Danni: Sodni proces, aktivistke so obsojene.

Šesti prizer:

Prizer iz epa: Gilgameš obupuje zaradi svoje smrtnosti, Ištarina prerokba.

Prizer iz gozda Danni: Zapor — interakcija.

Gledališka igra

Prvi prizor:

Ištar, boginja cedrovega gozda

Ištarino spremstvo:

Listje in cvetje
najbolj običajnih zeli,
vlažna svežina
tihega gozda,
divje rastje,
nebrzdano prepletanje korenin.
Omamni vonj po zemlji
ob zori
in čez vse jutro.
Drevesa rastejo
do koder seže pogled
in nam nudijo zavetje in senco.
Druga so polna sadja, lepote
in drugih koristnih reči.
Vse, kar potrebujemo,
da dobro živimo,
je tu, na tej zemlji.

Pripovedovalka:

Pravijo, da ima boginja nešteto imen.
In da lahko v neskončnost spreminja oblike.
Lahko se pojavi s telesom živali ali rastline.
Lahko je moški ali ženska. Lahko je vseh spolov.
O njej pravijo, da je boginja ljubezni in plodnosti,
a tudi nestalnosti. Uteleša postajanje in preminevanje
v brezkončnih ciklih smrti in rojstva,
življenja, propadanja in razpadanja...

Aktivistke:

A1: Izberi si gozdno ime.

A2: Vse je nenehno v toku, ljudje prihajajo in odhajajo, kot se jim zdi.

A3: Moje ime, moj spol, moj jaz kot družbeni konstrukt, vse to bolj in bolj odteka.

A4: Iz nas se razrašča velik organizem, organska, organizirana neorganiziranost...

A5: Kaj pravzaprav iščemo tu?

Povezanost, zaupanje, samozavest — kje drugje naj bi dobili vse to?

A6: Tega ni moč kupiti...

A7: Jaz sem tu zato, da bi našla svojo duhovno pot.

Drugi prizor:

Gilgameš načrtuje krčenje cedrovega gozda

Gilgameš in človek iz mesta Uruk:

Jaz jaz jaz jaz jaz...
Jaz sem, ki sem,
Jaz sem, ki sem.
Gilgameš, Gilgameš, Gilgameš.
Kralj mesta Uruk.
Jaz jaz jaz jaz jaz
sem sem sem, jaz sem
Gilgameš, Gilgameš, Gilgameš.

Pripovedovalka:

Pred štiri tisoč leti so Sumeri vrezali
starodaven mit v glinene ploščice.
Gilgameš, kralj mesta Uruk in despot,
ki ga je zelo strah lastne smrtnosti,
je na lovu za močjo in vedno še več moči.
V blodnjah o lastni veličini se je namenil
posekati sveti cedrov gozd.

Gilgameš:

Poslušajte, ljudje mesta Uruk!
Dva dni od Uruka med gorami stoji
mogočni cedrov gozd.
Kdo je lastnik cedrovega gozda?
Kako? Cedrov gozd nima lastnika?
Ljudje mesta Uruk, nihče ni tako mogočen,
da bi segel do neba, nihče ne bi mogel nikdar prodreti v
srce cedrovega gozda.

A jaz jaz jaz to lahko naredim!

Jaz jaz jaz sem Gilgameš.

Pripovedovalka:

Ljudje mesta Uruk potožijo boginji
o nečednih delih despota Gilgameša,
čigar srce ne pozna miru.

Ištarino spremljevalka:

Vse spremenljivo ga plaši.
Boji se izgube.
Strah ga je minljivosti.
Puščava se štiri:
Gorje tistim, ki v srcu nosijo puščavo.

Pripovedovalka:

Takrat je boginja Ištar iz gline in prahu
ustvarila divjega Engiduja,
da bi ukrotila nebrzdanega,
postavila meje despotstvu.

Ištarino spremljevalka:

Divji Engidu
z neukrotljivo silo gozda
Gilgameša izzove na dvoboju!

Pripovedovalka:

Cel dan in celo noč sta se ruvala.
Nobeden ni mogel premagati drugega.
Gilgameš je v Engiduju prepoznal enakovrednega
nasprotnika
in tako sta postala prijatelja.

Tretji prizor:
Engidujevo opozorilo

Gilgameš:

Engidu, prijatelj moj!
Podajva se v gore
vse do cedrovega gozda podirat cedre.
Vse usihajoče bova spremenila v trdno.
Zgradila bova vrata, stolpe in zidove iz lesa!
Vse minljivo bova preobrazila v neminljivo,
v kamen, denar, zlato, posest!
Vse znanje bova vrezala v glinene ploščice,
tako da bo za vse čase na varnem za naju.
Hočem nama utreti pot
skozi vse neznano, vse nepredirno.

Engidu:

Dolga je pot do gozda
in cedre v gozdu čuva Humbaba,
mogočni divji merjasec.
Ti ne poznaš Humbabe, zato se ga ne bojiš.
Jaz pa ga poznam in se ga bojim.
Humbabin glas je povodenj,
njegov gobec je požar,
njegova sapa je smrt.

Gilgameš:

Engidu, pridruži se mi.
Prišel si iz divjine in znane so ti nevarnosti gozda.
Skupaj bova nepremagljiva.

Zbor:

Je Engidu, sin gozda,
podlegel zapeljivosti bogastva?
Ga je mik oblasti naredil šibkega?

Aktivistke:

Ne, ne, to je realpolitika!

Alwazir: (zeleni politik)

O poseki so razpravljali in odločili v parlamentu.

A1:

Nočem živeti v svetu, ki ga golta požar.

Alwazir:

Kako naj bo gozd pomembnejši od avtoceste?

A2:

Uničujejo vodovarstveno območje. In zakaj? Ha?
Zakaj? Točno! Za avtocesto. Za jebeno avtocesto!

Alwazir:

Huh? For what? A motorway,
that's right. A fucking motorway.

Alwazir:

Gozd je neproduktiven in ne ustvarja delovnih mest.

A3:

Vse je že odločeno. Že več kot štirideset let. Zapisano
je v državnem prometnem načrtu, kot bi bilo vklesano
v kamen.

Alwazir:

Najvišje upravno sodišče je razsodilo, da je izgradnja ceste A49 skozi gozd Dannenröder povsem zakonita.

A1:

Točno tu bojo izsekali pot.
Skrb za ohranitev gozda se ne sklada z voljo večine.

Alwazir:

In ve ste zavzele gozd?
Gradite barikade in hišice na drevesih.
Mar ne zaupate demokraciji?
Čemu takšno nasilje?

Gilgameš:

Poslušajte me, ljudje mesta Uruk!
Odšli bomo v cedrov gozd.
V cedrov gozd gremo podirati cedre.
Cedrovina za novo obzidje in vrata v Uruku.
Cedrovina za bogastvo mesta Uruk.

Zbor:

*Puščava se štiri:
Gorje tistim, ki v srcu nosijo puščavo.*

Četrty prizor:

V cedrovem gozdu

Pripovedovalka:

Z mogočnim orožjem, z lesketajočimi se stroji,
ki sekajo in žagajo
si Gilgameš in Engidu utirata pot proti cedrovemu gozdu.

Activistke:

Test mikrofona! Dvajset policajev od nikoder!

Pripovedovalka:

A boginja gozda sluti bližajočo se nevarnost.
Strah jo je lesketajočih se orožij, ki sekajo in žagajo.
Zato skliče vsa gozdna bitja.

Engidu:

Slišiš njihove glasove? Jih slišiš?

Gilgameš:

Telo mi spreletava srh, še preden sem jo sploh ugledal.

Engidu:

Vidiš gozd?

Gilgameš:

Kako visoko se pnejo cedre.

Engidu:

Čuvaji gozda, morava jih pobiti.
Šele potem bo gozd zares naš.

Policija:

Vse to so sami...
...dušebrižniki, ... ipiji ... in komunisti!

Policija:

Poleg mirnih protestov smo morali pričakovati in se pripraviti tudi na sabotaže in nasilne napade na policijsko osebje. Na žalost so se naša pričakovanja uresničila. Tako smo bili, na primer, priče temu, da so v policiste metali iztrebke in kamenje, prižigali pa so tudi pirotehnična sredstva, s katerimi so obmetavali naše sodelavce. Poleg tega so na policiste streljali tudi s fračami, kar policijsko osebje spravlja v življenjsko nevarnost.

[Aktivistična besedila, ki so jih napisale same aktivistke.]
»»» Izražajo jezo zaradi sistema, govorijo proti občinstvu

Pripovedovalka:

Gilgameš in Engidu nasilno vstopita...

Engidu:

Ištar, boginja gozda ... nastavila nam je pasti!
Nepredirne goščave, globoke jame, skrite pod listjem...

Gilgameš:

Ne bi smeli vstopiti v gozd.
Ne bo je lahko ujeti.
Pleza visoko iz krošnje v krošnjo.

Engidu:

Noge ima bose,
oči ima krvavo podplute,
obraz ima črn.

Gilgameš:

Grozljivo!

Policija:

Taseteng. *(tiho)*

[Aktivistična besedila, ki so jih napisale same aktivistke.]
»»» Izražajo žalost, notranja občutja.

Policija:

Taseteng. *(glasno)*

Policija:

Tako odredi, ki so postavljali barikade v kar najbolj neprijaznih vremenskih okoliščinah, kot enote, specializirane za reševanje na višinah, so dobro opravile svoje delo. Več sto nasprotnikov izgradnje avtoceste so varno pospremili iz višine na trdna tla. Po evikciji so lahko gradbena podjetja začela izvajati krčenje, ki je pod zaščito policije potekalo vse do mraka.

Engidu:

Moje srce je polno strahu.
 Zdaj nama preostane samo eno.
 Da se umakneva, ko ona napade.
 Da udariva, ko ona popusti.

A1:

Ko bom lahko šla spet v gozd, predela, ki ga zdaj
 branim, ne bo več.

A2:

Nemoč občutim kot primež bolečine v telesu.

A3:

Dvigneš se in splezaš še malo naprej po veji, da
 imaš boljši razgled...

A1:

...nekateri kot da sploh ne bi imeli lastne volje.
 Čutile smo, da bi brez obotavljanja in brez upošte-
 vanja človeških življenj posekali tudi zasedena
 drevesa, če bi jim kdo ukazal, naj to naredijo.

A2:

Kričale smo in kričale, da bi vzpostavile stik z njimi,
 dokler se niso vse oči obrnile k nam...

A3:

...a bile so brez duše, za njimi ni bilo nobenih ljudi.

Pripovedovalka:

Prikaže se Ištar, boginja življenja, smrti in večne
 spremembe. Njen obraz je lep kot odraz lune na
 vodni gladini. Roke premika kot kače, po koži
 prstene barve ji gomazijo pajki in črvi, oči se ji
 okrutno leskečejo, polne ljubezni. Ljudi mesta Uruk
 je groza njene postave.

Ištar:

Engidu, Engidu,
 sin gora in gozda,
 prosi Gilgameša,
 naj pusti moj gozd živeti.
 Če bo tu pušča brez življenja,
 ne bo Gilgamešu v nobeno korist.
 Če pa gozd ostane živ,
 bodo gozdna bitja
 za vas častila cedre,
 za vaše otroke in vnuke
 bodo dala življenje.

Engidu:

Gilgameš, ne poslušaj je.
 Zamaši si ušesa.
 Tako je spremenljiva.
 Danes se kaže tako,
 jutri bo že vse drugače.
 Glej, to je strašni Humbaba,
 Gozdni demon, divji merjasec!
 Izbriši Humbabo, Gilgameš.
 Moraš, Gilgameš,

Moraš ubiti Humbabo.
Dokler ga ne ubiješ,
mu bodo iz gobca
vrole kletve na tvojo glavo.

Ištar:

Gilgameš, izgubil boš,
kar ti je najdražje.
Engiduja se bo polastila bolezen,
ker deluje proti samemu sebi.
Ubija gozd,
iz katerega se je nekoč rodil.
Seka in trga in uničuje
svojo mater, zemljo.
Gilgameš, med posekanimi drevesi,
ki jih pošiljaš po reki navzdol,
boš zagledal plavajočo mrhovino
svojega ljubljenelega tovariša.
Na poseki, ki si jo izsekal,
bo tudi sam padel.

Zbor:

Puščava se širi.
Gorje tistim, ki v srcu nosijo puščavo.

Peti prizor:

Krčenje gozda in Ištarina prerokba

Pripovedovalka:

Gilgameš je ubil Humbabo. Engidu noče izpustiti
Humbabinega trupla, seka ga in žaga, dokler ni
prepričan, da se je polastil trofeje.

Ljudje mesta Uruk sekajo visoke cedre, ki z vrhovi
segajo vse do neba, svetišča boginje gozda.

Tožilec:

Javni tožilec mlado žensko, ki noče razkriti svoje
identitete, obtožuje nevarne telesne poškodbe,
upiranja aretaciji in napada na uradno osebo.

Aktivistke:

Nočem živeti na planetu, ki gori v požaru. In nič
drugega ne morem storiti, kot da žrtvujem življenje v
ta namen. Samo tako sem lahko prepričana, da mi
čez štirideset let, ko me bojo spraševali: "Kaj si
naredila? Vedela si, kaj se bo zgodilo?" ne bo treba
reči, da nisem naredila ničesar. Rekla bom, da sem
dala vse od sebe, ne glede na to, kako se bo končalo.

Tožilec:

V četrtek je v gozdu Dannenröder prišlo do še
enega napada na policiste. Okoli desete ure zjutraj
so posebej izurjeni višinski reševalci poskušali
izprazniti zgradbo, ki so jo nasprotniki gradnje
avtoceste postavili v severnem predelu gozda. Tam

so na višini kakih petnajst metrov policisti prijeli in pridržali neznano osebo ženskega spola. Osumljenka se je nasilno upirala aretaciji, kot trdi policija.

Tožilec:

Urad javnega tožilca iz Glessena je sprožil preiskavo napada na uradne osebe in poskus uboja.

Aktivistke:

Če bomo še naprej tako uničevali, potem ne vem, kako bomo v prihodnje lahko preživeli...

Aktivistke:

Vi tu samo opravljate svoje delo. In potem, ko se vrnete domov k staršem, družinam, otrokom, kar že imate, potem boste rekli "Danes sem samo opravljal svoje delo." In ko bo čez deset let svet gorel in vas bojo lastni otroci spraševali "Kaj ste naredili?" boste rekli: "Razbil sem pečico za pico. Ker je bilo to moje delo."

Tožilec:

Poleg tega je aktivistka policista domnevno večkrat brcnila v glavo in v roke, tako da je skoraj izgubil ravnotežje in padel. Drugi višinski reševalec ...

Aktivistke:

...je utrpel udarec s kolenom v obraz in je bil primoran uporabiti strokovni prijem, da je nevtraliziral grožnjo. Šele ko so ženski zagrozili z električnim šokom ... električnim šokom ... električnim šokom ... šooook!

Pripovedovalka:

Engidu, nekdanji sin gozda, umre od bolezni, kot je prerokovala boginja. Z leti postaja vse šibkejši in šibkejši. Gilgameš mu ne more pomagati. Prijatelj Engidu ne umre na bojišču, temveč počasi hira v bolniški postelji.

Zbor:

Boginja
se v svoji nesmrtni naravi
ponovno preobrazi.

Ištar:

Velika je moja jeza,
neizmeren moj bes,
a še neskončno večja
je moja bolečina.
Vi, ljudje mesta Uruk,
snemite maske!
Trdno so se vam prirasle
na obraze.

Šesti prizor:

Povratek

Pripovedovalka:

In ljudje mesta Uruk
splavljajo debla iz gozda
po reki navzdol.
Za seboj puščajo opustošeno pokrajino,
kjer se je nekoč bohotilo veličastno življe.
Vračajo se v Uruk.

Gilgameš:

(blodi po zemlji polni trupel)

Moje mesto,
moja posest,
moja veličastna vrata,
nič od tega mi več ne nudi veselja.

Pripovedovalka:

Gilgamešu se zmrača v duši,
izgubil je moža,
ki ga je ljubil bolj kot vse na svetu.
Zdaj objokuje lastno nadutost.
Engidu, prijatelj, ga je svaril,
a ga ni poslušal,
hotel je izkrčiti gozd.
Gilgameš obupan blodi po deželi
v iskanju modrosti in znanja.
V iskanju izgubljene ljubezni.

Pripovedovalka:

Ali Ištar zameri Gilgamešu? Ga bo kaznovala?
Se bi moral bati, da bo izgubil življenje?
Ali pa hoče boginja ohraniti vsa svoja bitja,
tudi če ji režejo in uničujejo prelepo kožo?
Se bo Gilgameš kdaj pozneje, kot piše v epu, vrnil v Uruk
kot bolj pravičen kralj?

Aktivistke:

Nočemo boga! Nočemo države! Nočemo patriarhata!

Aktivistke:

Mislijo, da so zmagali, ampak ne morejo zmagati,
kajti tudi oni potrebujejo gozd in zemljo...

Aktivistke:

...in sploh ne razumejo, da je ne mislimo obdržati
zase, temveč za vse nas, in da brez gozdov ni
življenja in da so gozdovi lepi...

Aktivistke:

...nikdar ne bodo razumeli, kaj pomeni živeti tu v
zavetju drevesnih krošenj in čutiti, kako je živeti
brez strahu, visoko gori na drugem živem bitju, ki
se giblje...

Konnyjino pismo:

Tam, kjer živa bitja umirajo, živali bežijo in žive
utopije propadajo: Dom je uničen! In prav tu poteka
boj. Boj za drugačen, lepši svet, za vse stvari in vse
prebivalce zemlje. Želela bi biti z vami v tem trenutku,
hočem se boriti na vaši strani, kjer se razrašča

mašinerija sistema lačnega dobičkov. Tako pa samo sedim tu v tej celici in občudujem absurd države. In njenih posameznih kolesc...

JEZNA sem (!) Zato, ker ljudje vsak dan umirajo. Zato, ker sokrivi narodi, kakršen je tudi naš, gledajo stran. Zato, ker nečloveške živali pobijajo, zato, ker planet maličijo v vedno bolj sive betonske puščave. In nikjer več ni mogoče živeti!

Halo?

Vsi:

Ne! Od***ite!

Aktivistke:

[Osebne zgodbe]

Pripovedovalka:

In kot je Ištar prerokovala, je brez gozda tla opustošila erozija. Reke so prestopile bregove in odplaknile plodno prst. Ljudi mesta Uruk so pestile lakota in epidemije.

Zbor:

Ne gre samo za to, da se nečemu upiramo. Želimo si, da bi stvari cvetele. Da bi se razrasla harmonija organskega, neskončni ciklusi postajanja in preminevanja.

Spremnna beseda

Priprava priročnika je ponudila priložnost, da skupine naredijo refleksijo zadnjih treh let. Kaj se je zgodilo, kaj vse smo preživele, kakšne izkušnje smo pridobile, prijateljstva, ki so se spletla, kaj je bilo težko in kaj je prinašalo radost. Pot do podnebne pravičnosti je še dolga, a naredili smo prve korake, tako da se naše delo nadaljuje.

Prispevki

Zahvaljujemo se vsem udeleženkam in mentoricam, da so ustvarjale in ohranjale prostore podnebne pravičnosti. Hvala KUD Transformator, Gemeinwohlwohnen e.V. in TDU Wien, da ste poskrbeli za infrastrukturo, ki je omogočila Odporni upor. Hvala prvim Odpornim upornicam, da so vložile toliko ljubezni v naš projekt in postavile temelje za trajnejši Odporni upor. Hvala vama, Dunja in Joschka. Velika hvale in občudovanja velja tudi vsem, ki so ohranjali in vzdrževali strukture, nujne za ta projekt: organizacijo, kuhanje, čiščenje, skrb in nujno potrebno čustveno podporo. In seveda, hvala tebi, draga bralka, da si se zatopila v naše delo.

Priročnik dobrih praks: Climate justice. Action. Theatre.
[Podnebna pravičnost. Akcija. Gledališče.] 2020-2022

Urednice: [Kiara Gezels](#), [Metka Bahlen Okoli](#), [Sofie Calheiros](#)
Avtorice prispevkov: [Antonia Dimas](#), [Barbara Polajnar](#), [David Marn](#), [Julia Pausch](#), [Kauri](#), [Kiara Gezels](#), [Lukas Mayer](#), [Marcel Lotz](#), [Metka Bahlen Okoli](#), [Ollivey](#), [Slobodan Malić](#), [Stone](#), [Tjaša Kosar](#), [Zunder](#)
Logotip: [Erica Ras](#)
Fotografija: [Urša Rahne](#), [Erik Školiber](#), [Philip Kiefer](#), [ollivey](#), [Marja Zakelšek](#)
Grafično oblikovanje in postavitev: [Lisa Jelem](#)
Tisk: [Demat d. o. o.](#), [Ljubljana](#)
Lektoriranje in prevod [Jaka Andrej Vojevec](#)
Pisava: [Noto Serif](#), [Noto Sans](#), [Noto Sans Symbols](#), [Noto Sans Symbols 2](#),
[Coming Soon](#), [Unbounded](#), [Bodoni Ornaments](#) (from Google open source fonts)

Kulturno umetniško društvo Transformator, 2022
Izvirni naslov dela: Best Practice Manual, Climate justice. Action. Theatre.
2020-2022
Resilient Revolt
Naklada: tisk na zahtevo
Publikacija je brezplačna.

Urednice

Kiara Gezels

Metka Bahlen Okoli

Sofie Calheiros

Avtorice prispevkov

Antonia Dimas

Barbara Polajnar

David Marn

Julia Pausch

Kauri

Kiara Gezels

Lukas Mayer

Marcel Lotz

Metka Bahlen Okoli

Ollivey

Slobodan Malić

Stone

Tjaša Kosar

Zunder